

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra anglistiky

Studijní program: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Studijní obor: Anglický jazyk pro 1. stupeň ZŠ
Tělesná výchova – certifikátový program

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Využití projektové metody ve výuce anglického jazyka

Petra Vetráková

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Dvořáková
Katedra anglického jazyka
Pedagogická fakulta

České Budějovice, 2006

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Využití projektové metody ve výuce anglického jazyka“ zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury, které uvádím v bibliografii.

České Budějovice, duben 2006

.....
Petra Vetráková

Touto cestou děkuji vedoucí diplomové práce Mgr. Kateřině Dvořákové za odbornou pomoc při jejím zpracování.

The use of the project method system of teaching in English lessons

Annotation:

This thesis focuses on the project method in the 1st grade of primary school in lessons of English. I concerned myself with the development and the basic terms of the project method in the theoretical part of this work. I described pros and cons of this kind of teaching. I compared goals of the project method with the general goals of Czech public education which are enumerated in the new curriculum for primary teaching. I focused also on how the project method is used in present English textbooks at primary school. In the practical section of this work I created my own project and used it in the classroom. I came to the conclusion that the project method has great motivational power, develops creativity, cooperation and the ability of pupils to use their knowledge and experience in their practical life.

Využití projektové metody ve výuce anglického jazyka

Anotace:

Diplomová práce pojednává o projektovém vyučování ve výuce anglického jazyka na 1. stupni ZŠ. V teoretické části této diplomové práce jsem se zaměřila na vývoj a základní pojmy projektového vyučování. Rozebírala jsem výhody a nevýhody tohoto způsobu vyučování. Srovnala jsem též cíle projektové metody s obecnými cíly vzdělávání stanovenými v Rámcovém vzdělávacím programu pro ZŠ a zjišťovala do jaké míry je metoda využívána v současných učebnicích anglického jazyka pro 1. stupeň. V praktické části jsem se pokusila sama projekt vytvořit a realizovat. Došla jsem k závěru, že projektová metoda má velkou motivační sílu, rozvíjí tvořivost, kooperaci a schopnost žáků využít znalosti a dovednosti v praktickém životě.

OBSAH

ÚVOD	10
TEORETICKÁ ČÁST	12
1. Projektová metoda	12
1.1 Vymezení pojmu „projektová metoda“, „projekt“.....	12
1.2 Historický vývoj a současný stav projektové metody.....	14
2. Projektové vyučování	16
3. Druhy projektů	17
4. Etapy realizace projektů	20
5. Hlavní rysy kvalitního projektu	22
6. Výhody a úskalí	24
6.1 Výhody projektové práce.....	24
6.2 Úskalí projektové práce.....	26
7. Projekt v hodině cizího jazyka	28
7.1 Jednotlivé fáze jazykového projektu.....	29
8. Využití projektové metody v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání	35
8.1 Pojetí základního vzdělávání.....	36
8.2 Klíčové kompetence.....	37
8.3 Cílové zaměření vzdělávací oblasti.....	40
PRAKTICKÁ ČÁST	41
1. Projektová výuka v praxi	41
2. Vlastní projekt	44
2.1 Průběh projektové výuky.....	47
2.2 Vyhodnocení realizace projektu.....	61
3. Analýza dotazníků	63
4. Analýza současných učebnic	65
ZÁVĚR	68
RESUME	71
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
PŘÍLOHY	74

ÚVOD

V současné době se do vzdělávací soustavy zavádí nový systém kurikulárních dokumentů. Schválením zákona o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání jsou vyučující postaveni před úkol vytvořit si svůj vlastní školní vzdělávací program pro základní vzdělávání. Tento rámcový vzdělávací program dává nebývalou možnost promýšlet a projednávat množství společných úkolů i problémů, vede k týmové práci, posiluje potřebu dalšího vzdělávání a navozuje nový styl práce jednotlivců i školy jako celku. Stává se tak prostředkem profesního zdokonalování učitelů, jejich zvýšené odpovědnosti za vlastní práci i dosažené výsledky. Prostřednictvím průřezových témat je rozvíjena žákova osobnost co se týče jeho postojů a hodnot.

Doba, kdy prioritou školy bylo pasivní přijímání vědomostí, by měla být minulostí. Nová koncepce klade důraz nejen na pedagogické a didaktické schopnosti učitele, ale zejména na jeho osobnost. Tvůrčí způsob výuky pomáhá žákům aktivně se zapojit do výuky a prací s projekty rozvíjet logické myšlení.

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolila téma projektová metoda na 1. stupni základní školy. Projektové vyučování splňuje požadavky Rámcového vzdělávacího programu a je progresivní a moderní metodou výuky, která bude v budoucnu využívána na školských institucích stále ve větší míře. Cílem mé práce je na základě získaných teoretických poznatků vyzkoušet tuto výukovou metodu v praktické výuce a sama projekt vytvořit.

V teoretické části se nejdříve zaměřím na definici projektové metody, jak ji interpretují jednotliví pedagogové. Dále se budu věnovat jejímu historickému vývoji od počátků až po současnost, popíši jednotlivé druhy projektů, charakterizují projektové vyučování, jednotlivé etapy realizace projektu a hlavní rysy kvalitního projektu. V další kapitole se budu zabývat výhodami a úskalími projektové výuky a v neposlední řadě se zaměřím na společné cíle rámcového vzdělávacího programu a projektové metody.

V závěru praktické části analyzuji současné učebnice anglického jazyka na 1. stupni základní školy a zaměřím se na to, jak je vyučující může pro projektovou výuku využít. V praktické části představím vlastní projekt vytvořený na základě získaných informací z odborné literatury a následků a rozhovorů v několika základních školách. Tímto projektem bych chtěla dokázat, že i v podmínkách na základních školách v České republice je možné uskutečnit projekt s minimální finanční podporou školy. Ráda bych žákům zpestřila výuku

anglického jazyka, odbočila od tradiční výuky s učebnicí a umožnila zažít úspěch i slabším žákům. V závěru uvedu své reflexe a reflexe žáků samotných.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Projektová metoda

1.1 Vymezení pojmu „projektová metoda“, „projekt“

Projektová metoda patří v současné době k nejvíce rozvíjeným výukovým metodám. Umožňuje nejen aktivně zapojit studenta do práce, ale většinou též nacvičit týmovou spolupráci a zařadit mezipředmětové vztahy. Definice projektové metody je velice obtížná. V pedagogickém slovníku ji Jiří Průcha definuje jako vyučovací metodu, v níž jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování určitých projektů a získávají zkušenosti praktickou činností a experimentováním. Vychází z pragmatické pedagogiky, principu instrumentalismu a podporuje motivaci žáků a kooperativní učení. Projekty mohou mít formu integrovaných témat, praktických problémů ze životní reality nebo praktické činnosti vedoucí k vytvoření nějakého výrobku, výtvarného nebo slovesného produktu. Americký pedagog William Heard Killpatrick říká: „Projekt jest určitě a jasně navržený úkol, který můžeme předložit žákovi tak, aby se mu zdál životně důležitým tím, že se blíží skutečné činnosti lidí v životě.“ (Kasíková in Valenta 1993:4) Další americký pedagog James Fleming Hosic uvádí: “Výrazu projektová metoda lze užíti o učení tehdy, když individuum či skupina pojme záměr, jehož uskutečnění navozuje změny v jeho vědění, zručnostech, zvycích či vztazích.“ (Kasíková in Valenta 1993:4) Upozorňuje, že cílem je obohacení vědomostí jak teoretických, tak praktických. Český profesor Rudolf Žanta zase tvrdí: “Projekt je účelně organizovaný souhrn myšlenek, seskupených kolem důležitého střediska praktického vědění, směřující k určitému cíli.“ (Kasíková in Valenta 1993:5) Tím je opět vyjádřeno, že jde o metodu, která se snaží předat učivo na základě užitečnosti v praktickém životě, která vede k danému cíli získání vědomostí a dovedností. Český pedagog Stanislav Vrána definuje projekt takto: „1. je to podnik, 2. je to podnik žákův, 3. je to podnik, za jehož výsledky převzal žák odpovědnost, 4. je to podnik, který jde za určitým cílem.“ (Kasíková in Valenta 1993:5) Zde je projekt přirovnáván k podniku, tedy organizované a cílené aktivitě, na které se podílí žák a má za něj i patřičnou odpovědnost. Německý pedagog Bernd Ott uvádí, že projekt je učební proces, při kterém učící se zpracovávají v týmu komplexně nějaký předmět, nebo řeší úlohy, které odpovídají skutečné praxi. (Ott 1997)

Projektová metoda tedy představuje cílenou učební činnost, která je promyšlená a organizovaná, teoretická i praktická. Vyhovuje potřebám a zájmům žáků, ale též

pedagogickému rozhodnutí učitele. Koncentruje se kolem určité základní ideje, která je zaměřena prakticky a směřuje k upotřebitelnosti v běžném životě. (Valenta 1993)

Projektová metoda přináší změny v osobnosti žáka zvláštní cestou zkušenosti, zapojuje všechny smysly a podporuje sociální učení. Snaží se vést žáka ke spolupráci s ostatními, učí ho podřizovat své cíle cíli skupiny tak, aby byl uspokojen. V současné době k projektové metodě směřuje konstruktivistické pojetí školní práce. Tématem vyučování přestává být “izolovaný“ předmět a stávají se jím určité problémy, které je třeba při projektu vyřešit. Výuka vedená klasickým stylem výkladu učitele samozřejmě nezmizí, řadu věcí je třeba dětem vysvětlit, těžiště se však přesouvá do řešení úkolů v rámci projektu. Přitom si žáci znalosti ještě doplňují a upevňují. Podstatné je to, že si je vkládají do širších souvislostí, aby je mohli později využít. Při práci na projektech je úkolem učitele naplnit vyučovací dobu činnostmi s takovým obsahem, aby byla probírána a procvičována témata z různých vzdělávacích oblastí.

Projektovou metodou žáci získávají zkušenosti praktickou činností a pokusným experimentováním. Společnými rysy projektové metody jsou týmová práce, blízkost k praktickému životu a využitelnost získaných zkušeností.

1.2 Historický vývoj a současný stav projektové metody

Projektová metoda se formovala na přelomu 19. a 20. století v epoše kritiky staré a nastolování nové školy. “Tradiční“ škole se v tomto období vytykalo omezování svobody žáka a jeho aktivity, nerespektování zájmů dítěte a jeho osobní zkušenosti, opomíjení učení sociálním dovednostem a nedostatečný zřetel k individuálním předpokladům žáků. Učivo bylo podáváno velmi striktně, kopírovalo spíše vědní obory a nebyl brán ohled na praktickou část. Žáci byli zahrnováni učivem, které může být funkční ve vědě, ale zdaleka ne v reálném životě. Tyto kritické postoje reformátorů vedly k podpoření vzniku principu projektů.

Cílem úsilí amerického pragmatického pedagoga Johna Deweyho bylo zbavit učitele jeho centrálního postavení ve výchově a nahradit jej dítětem. Toto pedocentrické pojetí výchovy vedlo zejména v 1. polovině 20. století k rozvoji progresivního hnutí. Byly zaváděny tzv. komplexní osnovy a metody projektů, aby přiblížily školu dítěti a jeho životu. Dewey sám termínu projektová metoda neužíval, přesto je však označován jako iniciátor této koncepce, který vybudoval její teoretické základy. Poprvé se projektová metoda objevila v roce 1908 v americkém státě Massachusetts na vyšší zemědělské škole. Termín “home project“ byl poprvé použit Rufusem Whittaker Stimsonem. Šlo o pěstování a následné prodávání brambor, které si doma studenti sami vypěstovali. V roce 1918 proslul W. H. Kilpatrick svým článkem *The Project Method*. Projekt v tomto článku definoval jako učební činnost, které se chce žák věnovat z vlastní iniciativy, dobrovolně a z celého srdce. Projektová metoda působila jako protipól k tradičnímu vyučování. Její pojetí vyučování se zakládalo na myšlence o rozvoji dispozic, postojů, dovednosti a hodnot. Ty je možno získat cestou kooperace, kritického myšlení a tolerance. Jako účinnější se Kilpatrickovi jevila metoda projektů v duchu umírněného pedocentrismu a pragmatického principu „učení konáním“. Poukazuje zejména na praktický a prospěšný ráz projektů. Kilpatrick nebyl objevitelem projektové metody, ale jejím prvním teoretikem. Dále se projektovou výukou zabýval pedagog John Alford Stevenson. Podle Stevensona se v metodě projektů zavrhuje pasivní nabývání vědomostí, nezbytnou podmínkou je, aby se žáci podíleli na stanovení cíle a na výběru a promyšlení způsobu činnosti. Dále nastávají situace problémového charakteru vyžadující přiměřenou rozumovou aktivitu. Teoretické zásady a fakta se žákům podávají v míře potřebné pro realizaci projektu, nikoli do zásoby. Projekty by se neměly zásadně lišit od života. (Valenta 1993)

Naděžda Konstantinovna Krupská, ruská pedagožka, viděla v dobře organizované pracovní výchově možnosti bojovat proti sebevraždám žáků. Projektovou výuku považovala

za vhodnou cestu. Tvrdila, že práce musí být pro žáky zajímavá, musí být uplatněním znalostí a dovedností získaných dítětem. Dítě musí vidět a chápat výsledek své práce, která by se měla provádět nejen ve škole, ale i mimo ni.

Z českých pedagogů se projektovou metodou zabýval Václav Příhoda, který zaváděl globální metodu učení, kde opouští encyklopedickou systematičnost a kloní se k výběru látky dle její použitelnosti pro život. Další český zastánce projektové metody Stanislav Velínský, spatřuje důležitost projektu v tom, že se blíží skutečné činnosti lidí v životě. (Cipro 2002)

V současné době se stává projektová výuka velmi rychle se rozvíjející výukovou metodou. Tento způsob práce si získává stále více příznivců. Tradiční klasická výuka je posuzována jako překonaná záležitost. V roce 2005 bylo v České republice určeno 16 pilotních škol, které měly projektovou metodu užít v praxi. Pro tyto školy, které se staly nositelkami změn ve vývoji základního školství, končí druhá a velmi náročná etapa práce. Před čtyřmi roky vypracovaly vlastní školní vzdělávací programy, předaly je k posouzení a připomínkovému řízení VÚP¹ v Praze. Poté bylo 16 z nich vybráno, aby pod patronací VÚP své školní vzdělávací programy ověřovaly v praxi.

V evropských zemích jsou v oblasti primárního vzdělávání projekty běžnou metodou výuky ve škole. Například v Německu a Velké Británii, kteří jsou kolébkou projektové výuky, se využívá projektů hojně, jak na základních školách, tak i na vyšších stupních.

¹ Veřejný ústav pedagogický

2. Projektové vyučování

Tento způsob vyučování je založen na využití projektové metody. Projektové vyučování navazuje na metodu řešení problémů. Žáci zde řeší rozsáhlejší situace v životních souvislostech. Projekty mají širší praktický dosah a žáci se začleňují do životní praxe a za svou činnost nesou odpovědnost.

Projektové vyučování se vyznačuje tím, že žáci uskutečňují projekt od úplného začátku (plánování) přes samotné realizování až po vyprodukování výsledného produktu. Tím může být nějaký výrobek, výtvarný či slovesný produkt. Lze sem ale zařadit i kooperačně akční produkty (např. pódiová diskuse), dokumentační produkty (např. letáky, inzeráty či fotografie), nebo také produkty určené k praktickému předvádění (např. divadelní hra).

Práce na projektech umožňuje žákům začlenit se dle svých možností do zajímavých a smysluplných aktivit. Téma projektu by mělo propojovat širší spektrum předmětů a koordinovat práci hlavy a rukou. (Kašová 1995)

Do popředí vystupuje také požadavek propojovat život, učení a práci, a to ve spolupráci učitelů, žáků, zainteresovaných rodičů, případně přizvaných expertů tak, aby vybraná témata mohla být řešena vzhledem k společenským a současně individuálním potřebám. (Maňák 2003:168)

Projektové vyučování je živější než klasická výuka. Učitel by však měl mít po celou dobu vše pod kontrolou. Je-li tomu tak, probíhá učení, během kterého se žák nejen učí, ale i baví. V průběhu této netradiční formy vyučování žáci přestávají mít pojem o čase, a proto je důležité promyslet i způsob odpočinku. Silná motivace spočívající ve smysluplnosti práce však umožňuje žákům pracovat s radostí.

3. Druhy projektů

Projekty lze členit z hlediska jejich účelu, navrhovatele, počtu žáků, časové náročnosti, velikosti projektu a organizace. Existují i další rozdělení, ale v zásadě se v těchto bodech shodují. Vybrala jsem typologii Josefa Valenty, která je nejpodrobnější a doplnila ji dalším možným hlediskem, kterým je rozdělení podle způsobu zpracování:

Killpatrick (in Valenta 1993) rozlišuje projekty dle jejich účelu takto:

1. Projekt, který se snaží vtělit myšlenku či plán do vnější formy.
2. Projekt, který vede k estetické zkušenosti.
3. Projekt řešící nějaký problém.
4. Projekt vedoucí k získání dovednosti.

Příkladem prvního rozdělení, kdy vtělujeme myšlenku či plán do vnější formy může být např. výlet. Projektem vedoucím k estetické zkušenosti je např. pantomimizace obrazu. Pokud řešíme nějaký problém např. „Proč ve Velké Británii prší častěji než v České republice“, jde o projekt řešící nějaký problém. V posledním případě získávají žáci nějakou dovednost, kterou může být např. kladení otázek.

J. F. Hosic (in Valenta 1993) rozlišuje ze stejného hlediska projekty:

1. problémové
2. konstruktivní
3. hodnotící
4. drilové

Mezi problémové projekty můžeme zařadit z hlediska projektové výuky v anglickém jazyce např. hledání důvodu „co bránilo Anglii v pokroku“. Jako konstruktivní projekt lze považovat např. ušití uniformy anglické hradní stráže a v hodnotícím projektu žáci mohou zkoumat a srovnávat různé kultury. Mezi drilové projekty patří např. upenňování frází v cizím jazyce.

Projekty lze rozlišovat podle navrhovatele:

1. spontánní – tedy „žákovské“, dětské, vyrůstající z potřeb a zájmů dětí,
2. uměle připravené a vnesené do práce učitelem, lektorem, vychovatelem,
3. mezityp vycházející z pozice jedné, ale pozicí druhou výrazněji korigovaný.

Rozdělení podle počtu žáků:

1. projekty individuální,
2. projekty kolektivní
 - a) skupinové
 - b) třídní
 - c) ročníkové
 - d) víceročníkové
 - e) celoškolní
3. projekty umožňující spojit aktivity společné s individuálními.

Rozdělení podle časové náročnosti:

1. krátké projekty
2. dlouhé projekty

Rozdělení podle velikosti projektu:

1. projekty tzv. malé – např. nějaký recept z kuchařky
2. projekty velké – např. vybudování muzejní místnosti ve škole.

Projekty mohou být organizovány:

1. v rámci jednoho předmětu,
2. v rámci příbuzných předmětů,
3. mimo výuku předmětů,
4. místo předmětů.

(Valenta 1993)

Projekty organizované v rámci jednoho předmětu se rozumí např. projekty v hodině cizího jazyka. V rámci příbuzných předmětů jsou realizovány ve více hodinách, např. práce na projektu v hodinách hudební výchovy, výtvarné výchovy a českého jazyka souběžně. Projekty vedené mimo výuku jsou spojeny se samostatnou prací žáků doma a mimo

vyučování a projekty organizované místo předmětů chápeme jako např. projektový den, kdy se nekoná běžná výuka.

Na internetových stránkách (<http://www.proforum.cz>) je uvedeno další možné rozdělení podle způsobu zpracování:

1. Projekt řízený po krocích – je dlouhodobý, učitel vysvětlí učivo a žáci zpracují na základě nabytých vědomostí část projektu, když učitel vysvětlí další část, žáci pokračují dál. Příkladem může být např. ekonomické zpracování výletu, kdy žáci po rozboru zadání vytvoří tabulku, později upraví její vzhled, dále doplní vzorce, po probrání grafů přidají graf atd.
2. Individuální projekt – řeší každý žák samostatně.
Tématem individuálního projektu může být pohádka, můj koníček, návrh hodnocení písemky atd.
3. Týmový projekt – řeší žáci v malých nebo velkých skupinách.
Děti mohou vyhodnocovat dotazníky, zabývat se živočišnou říší nebo významnými rodáky atd.

4. Etapy realizace projektů

Každý projekt se skládá z několika základních fází. Těmi jsou podle Kilpatricka následující čtyři hlavní kroky:

1. Záměr
2. Plán
3. Provedení
4. Hodnocení

Podle jiných členění bývá první krok „Záměr“ součástí plánování. Vznikají tak místo čtyř kroků kroky tři: plánování, provedení a hodnocení. Plánování projektu zahrnuje jak fázi přípravného plánování projektu učitelem, tak kooperativní fázi plánování se žáky. Stěžejním bodem plánování projektů bývá správný výběr tématu, který musí splňovat několik důležitých podmínek:

- významnost pro život a zájem dítěte,
- možnost integrace různých oborů (vyučovacích předmětů),
- přiměřenost věku žáků a jejich možnostem,
- přirozenost a pravdivost. (Kašová 1995:73)

Sestavujeme-li plán projektu, zabýváme se rámcovým tématem a cílem projektu. Určíme rozsah projektu a způsob spolupráce. Rozmyslíme si případná podtémata projektu, formy a postupy a charakterizujeme jednotlivé fáze. Naplánujeme kooperativní plánování s žáky.

Konečnou podobou plánu bývá podrobný scénář, v němž podle Kašové (1995) nesmí chybět promyšlené logické uspořádání jednotlivých kroků, promyšlená organizace a pravidla. Důležité je promyslet rozvržení v čase a neopomenout ani alternativní varianty, postupy a řešení. Během fáze provedení učitel pomáhá žákům opravit chyby před samotnou prezentací. Hrozí zde totiž podvědomá fixace chyb.

Závěrečným a velmi důležitým krokem je hodnocení. Jelikož žák prezentuje svůj produkt před ostatními, tato část má pro něj velký motivační význam. Výsledek činnosti je vhodné zhodnotit společně s ostatními žáky a učitelem. Doporučuje se, aby si žáci tvořili svá portfolia, ve kterých by shromažďovali své projekty.

Vyučující sleduje znalosti a dovednosti, které žáci během projektového vyučování získávají. V neposlední řadě je zapotřebí ocenit angažovanost jednotlivých žáků v daném projektu.

5. Hlavní rysy kvalitního projektu

Organizace projektové práce

Organizace musí být dobře promyšlená, učitel by měl odhadnout míru volnosti a míru odpovědnosti dětí. Obsah musí být přiměřený věku dětí a splňovat požadavky učiva. Je nutné mít možnost volně nakládat s časem pro vyučování. Ve výhodě bude vždy učitel s dobrými organizačními schopnostmi, člověk, který dokáže citlivě zhodnotit situaci a bude schopen předpokládat a bude dobrým znalcem učiva a pedagogiky.

(Valenta 1993)

Dalšími rysy kvalitního projektu, které jsou uvedeny na internetových stránkách (www.sluchatko.com) jsou:

Smysluplnost

Projekt by měl být pro žáky užitečný, souviset s jejich konkrétním životem a být přiměřený jejich věku. Od začátku je třeba, aby děti byly vůči projektu pozitivně naladěny. Jednotlivé činnosti a aktivity by měly žáka přitahovat a v neposlední řadě je důležitý viditelný výsledek neboli produkt jejich snahy. Každý žák musí být do projektu vtažen, nikdo nesmí být vyřazen z činnosti a pouze přihlížet. Od počátku přípravy projektu musí učitel dbát na smysluplnost všech složek a činností projektu, nesmí vytvářet pouze projekt pro projekt, ale stanovit si jednotlivé cíle a ty se snažit splnit. Každé dítě potřebuje mít jistotu a pocít, že to, co dělá, má význam. Chybou je pokud se učitel snaží naučit obsah osnov a učebnic.

Důvěryplné prostředí

Prostředí pro realizaci projektu musí být bez jakéhokoliv ohrožení, mělo by vzbuzovat atmosféru důvěry. Podmínkou je, aby dítě získalo pocit jistoty. Musí tedy vedle sebe mít někoho, kdo má k němu pozitivní vztah, kdo mu rozumí, na koho je spolehnutí. To při vysokých počtech dětí ve třídách klade na učitele vysoké nároky. Jestliže však dítě pozná, že je tu pro něj někdo, kdo o něj má opravdový zájem, učitel se pro dítě stává blízkou a důležitou osobou v jeho životě. Vedle učitele získává dítě také důvěru ke spolužákům,

v průběhu projektové výuky se s nimi učí spolupracovat, komunikovat a respektovat jejich přání a návrhy, což už naznačuje další rys kvalitního projektu a tou je právě spolupráce.

Spolupráce

Člověk je bytost společenská a rád spolupracuje s druhými lidmi. Taková spolupráce probíhá většinou ve skupině. Při projektovém vyučování se tedy jedná především o skupinovou spolupráci, která je aktivní, zábavná a přináší obvykle radost. Žáci se mohou při skupinové práci blíže poznat a vytváří se tak skupinová soudržnost. Dále se žáci učí komunikačním schopnostem, odpovědnosti za skupinu a za plnění zadaného úkolu. Práce ve skupině má v sobě „obrovský učební potenciál“ (Petty, 1996:175).

6. Výhody a úskalí

Abychom porozuměli projektové metodě, je nezbytné uvědomovat si její pozitivní i negativní stránky, umět využít její výhody a naopak zbavit se negativ. Pro učitele to znamená především projektové metodě dobře porozumět, pracovat s ní a důslednou sebereflexí své vlastní praktické zkušenosti docházet k novým zjištěním a objevům.

6.1 Výhody projektové práce

Pedagogové prezentují výhody projektové práce takto:

Práce v projektu je jediným pásmem scelené řady poznatků a aplikací. Poznatky nejsou izolovány. Životní vztahy, jež obyčejně bývají také obsahem projektů, jsou látkou konkrétní a určitou. Projektová metoda předpokládá vnitřní (motivované) učení, které je cennější než učení vynucené zevním tlakem. (Vrána 1938:100)

Josef Valenta vidí stejně jako Vrána přednost projektové práce v její motivační síle. Navíc vidí pozitiva v blízkosti logice životní reality. Projektová metoda je přirozená a tím vede k užitečným efektům vzdělání i výchovy. Zaměstnává a formuje celou osobnost dítěte, umožňuje rozlišení mezi dětmi podle jejich zájmů a sklonů a individualizaci ve vyučování. Dále učí děti spolupráci, diskusi, formulaci vlastních názorů a řešení problémů. Podporuje tvořivost, podněcuje intuici a fantazii. Děti se učí samostatně hledat informace. Namísto izolovaných poznatků a dovedností, které známe z klasického předmětového vyučování, nabízí projekty celistvé poznání. (Valenta 1993)

Nejcennějším rysem projektové práce je individuální, ale i kolektivní úsilí, které budí v každém žákovi. Práce upravená v projekt se velmi blíží přirozené práci, kterou koná každý člověk ve svém prostředí. Důsledkem je větší životnost poznatků a zkušeností a jejich lepší použitelnost při řešení životních problémů.

Jiným přínosem projektového vyučování je skutečnost, že zvyšuje motivaci žáků, rozvíjí vytrvalost a pohotovost. Žáci mají příležitost pracovat tvořivě, což je též nesporným kladem.

Projektová metoda je také významná pro samotné učitele. Ti mají příležitost k osobnostnímu růstu a předcházejí tak rutinnímu způsobu vyučování. Její přednosti a klady mohou učitele ujistit, že vynaložené úsilí nepřijde vniveč. Žáci jsou tak prostřednictvím praktických zkušeností lépe vybaveni pro budoucí život.

Pokud pozitiva projektové výuky uvedené v této podkapitole porovnáme s cíli nových kurikulárních dokumentů v oblasti základního vzdělávání, dojdeme k závěru, že projektová výuka má v dnešním procesu výchovy a vzdělávání svoje opodstatnění. Práce s projekty se velkou měrou podílí na naplňování obecných cílů a klíčových kompetencí rámcového vzdělávacího programu, které uvádím v osmé kapitole Projektová metoda v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání.

6.2 Úskalí projektové práce

Není sporu o tom, že projektová metoda má i svá úskalí, například v časové a organizační náročnosti. Podrobněji se k těmto možným problémům projektové výuky vyjadřují následující pedagogové.

Josef Valenta (1993) tvrdí:

Vše musí být promyšleně organizováno a řízeno. Učitel by měl citlivě odhadnout míru volnosti a míru odpovědnosti dětí. Nemůžeme pominout vnitřní systémy, které tvoří poznatky jednotlivých věd, podle toho učitel či vychovatel odhaduje míru využití projektů ve výuce či ve výchovném zaměstnání i jejich obsah vzhledem k systematické učiva. Je nutno mít možnost volně nakládat s časem pro vyučování. Ve výhodě bude učitel, který je dobrý organizátor a citlivý diagnostik a prognostik a dobrý znalec učiva i pedagogiky. Pokud nejsou tyto podmínky v průběhu projektu splněny, mohou nastat problémy.

Za další možná úskalí projektové metody vnímal Václav Příhoda:

Neplánovitost a podléhání dětským vrtochům, nezdařilou socializaci vyučování, nedostatečnou kooperaci (tento jev byl způsoben především zaměřeností na projekty individuální). Vyučování snadno podle Příhody ztrácí soustavnost a důkladnost, musí být tedy, jak již upozorňuje Valenta, promyšleně organizováno a řízeno. Dále Příhoda uvádí, že se často nevyskytly specifické návyky a žáci neměli příležitost k ovládnutí nástrojů lidského poznání. Nepočítalo se s tím, že dítě musí vybavovat zvykově některé dovednosti a vědomosti (při čtení, psaní, v počtech...). Projekty odporovaly zákonům učení, aby byla opatřena nejen náležitá motivace, ale aby byla příležitost k opakování a zakončení důsledků učení. (<http://www.proforum.cz/>)

Vyučující z katedry primární pedagogiky Univerzity Karlovy Anna Tomková pojímá problémy s projektovou výukou komplexně:

Dotýká se nároků na prostory a vybavení pomůckami, jednostranného řízení a plánování procesu učitelem, porušování principu soustavnosti a systematickosti vzdělávání a nevyhýbá se ani největšímu problému v pojetí projektové metody v současnosti – nepřesnému

stanovování úkolů vlastního projektu či definování komplexního problému k řešení, ale pouhému stanovení tématu, které učitel společně s žáky zpracovává. V činnostech spjatých s tématem jde spíše o řešení různých dílčích úkolů, které jsou spíše předkládány a koordinovány učitelem; vytrácí se zde převzetí samostatnosti a zodpovědnosti za řešení úkolu – vlastní podnik žáka.

(<http://www.proforum.cz/>)

Stejně jako Valenta a Příhoda vidí Tomková úskalí projektové metody v potřebě dohledu nad projektem, tedy v promyšlené organizaci a řízení, v propracování návrhu na zdárný průběh projektu a jeho celkové průpravě. Navíc poukazuje na obtíže spjaté s hodnocením projektů, které je časově náročné. Jako další problém vidí popřípadě zvláštní výdaje spjaté s realizací projektu.

7. Projekt v hodině cizího jazyka

Projekt v cizím jazyce můžeme definovat jako aktivitu, při níž se prostřednictvím jazyka dosahuje definovaného cíle. Příkladem projektové práce v cizím jazyce může být dramatické vystoupení, korespondence s fiktivním kamarádem z cizí země, získání vědomostí o dané zemi, hra na obchod atd.

Projekt je orientován na zájmy a možnosti žáků. Staví si za cíl nejen osvojování vědomostí, ale vychází také z problému a umožňuje jeho řešení. Vybízí ke konstruktivní práci, myšlení a diskusi, aktivuje reflexi na vlastní činnost žáka a podporuje kreativitu, kooperaci a komunikaci. Nabízí možnost učit se nejen hlavou, ale i smysly, spojuje proces myšlení a jednání v jeden celek a hlavně umožňuje vytvořit společnou učební bázi pro žáky s odlišnými předpoklady pro učení se cizímu jazyku a s různými kognitivními styly učení. Projektová výuka je interdisciplinární, což znamená, že přesahuje hranice jednotlivých disciplín. Základní bázi je zde cizí jazyk. Žák pracuje interdisciplinárně a začíná jazyk vnímat jako prostředek komunikace. (Ott 1997)

7.1 Jednotlivé fáze jazykového projektu

Pedagogové zmiňují různé fáze projektu, ale v těch základních se všichni shodují. Jsou to – plánování, realizace a vyhodnocení. Jane Moon (2005) popisuje jednotlivé fáze takto:

7.1.1 Plánování

Pokud je učitel cizího jazyka zároveň třídním učitelem, má značnou výhodu při organizaci projektové práce, jelikož provází své žáky všemi disciplínami. V případě, že učí pouze cizí jazyk, je nutná spolupráce s ostatními učiteli.

I. Při výběru tématu projektu existuje několik možností

Jayne Moon doporučuje vycházet ze zájmu žáků a zjistit, jaká témata jsou pro ně nejpřitažlivější. Zároveň je však nutné zajistit, aby zvolené téma bylo v souladu s osnovami dané školy. Dobrým zdrojem nápadů mohou být i některé další učebnice, časopisy, knihy, internet nebo diskuse s kolegy.

II. Po výběru tématu následuje

Po výběru tématu je vhodné vytvořit “pavouka“, který by měl znázorňovat co nejvíce aktivit spojených s dalšími disciplínami (předměty), samozřejmě s ohledem na anglický jazyk. Toto by měl vedoucí projektu provést sám, s kolegy nebo dětmi. Není nutné použít všechny aktivity, ale jen ty, které vyhovují.

III. Rozbor jazykové úrovně žáků, jejich dovedností, zaměření aktivit

V této části je rozhodující v jaké třídě se bude pracovat a jaká slovíčka a gramatické struktury je možné použít. Při této fázi je třeba pracovat s osnovami a učebnicemi. Otázkou je, v jaké míře bude projekt zaměřen na gramatické struktury, slovíčka, čtení, psaní nebo komunikaci.

Ve všech případech je nutné si předem zjistit, jaká slovíčka a gramatické struktury budou pro žáky v projektu nové, které už budou znát a které znovu procvičovat. Je lepší dělat projekt s žáky, kteří již umí číst a psát ve svém mateřském jazyce. Podle Jayne Moon je

nejvhodnější začít s projektem po dvou až tří letech výuce cizího jazyka. Aktivity by měly vést k rozvoji jazykové dovednosti žáka. Základem projektu je rozvoj jazykových schopností, měl by zaručit procvičení gramatických struktur, dovedností, slovní zásoby a celkových požadavků daných v osnovách.

Jednotlivé činnosti by na sebe měly navazovat tak, aby měly pro žáka smysl. Otázkou je jaké aktivity zařadíme do práce na doma. Těmi jsou především ty, kde žák nepotřebuje dohled učitele jako např. vybarvování obrázků, stříhání, lepení, linkování atd. Jinou možností je zařazení do hodin výtvarné nebo pracovní výchovy.

Čím variabilnější činnosti jsou zvoleny, tím je projekt pro žáka atraktivnější. Učitel může do projektu zařadit křížovky, slovní labyrinty, osmisměrky, různé hry a soutěže, zpěv, výrobu nějakého produktu, básničky atd.

IV. Sled aktivit, časování

Zde záleží na délce projektu, jestli se bude jednat o projekt několikahodinový, jednodenní či dlouhodobý.

Aktivity by měly být upraveny v takovém sledu, aby vedly k cíli, který je stanoven. Sled aktivit vyplývá ze schopnosti učení žáků. Mělo by být postupováno od receptivních k produktivním aktivitám, např. od poslechu k mluvení. Důležitá je kognitivní komplexnost – postup od jednodušších úkolů k složitějším, např. od odhadů k samotnému řešení problému.

Další možností je postup od kontrolovaných jazykových úkolů k méně kontrolovaným, např. od popisu s danými slovíčky k popisu bez jakékoliv jazykové podpory.

Časování je závislé na tom, jak jsou hodiny dlouhé a jak často je anglický jazyk vyučován. Jestli učitel má speciální hodiny a kolikrát týdně učí. Pokud žáci mají pouze dvě nebo tři nenavazující hodiny týdně, je třeba každou hodinu plánovat samostatně a celistvě, aby žáci nezapomněli, co bylo obsahem aktivity, kterou se zabývali před dvěma či třemi dny.

Každou hodinu je nutné přesně naplánovat, i když v průběhu může dojít k menším změnám, ale tyto změny by neměly nabolourat celý projekt.

V. Jaký materiál je potřeba?

Ve fázi plánování by se měl učitel rozhodnout s jakými pomůckami bude pracovat. Zda-li bude pracovat s počítačem, zpětným projektorem, televizí, učebnicí, časopisy, knihami nebo internetem.

Pokud bude třeba zakoupit speciální potřeby, je nutné udělat si rozpočet. Při první projektové práci je vhodné mít po ruce nějaký vzor z vhodné literatury (např. Kantorková, H.: *Pedagogická tvořivost studentů*) nebo internetu. Žáci mohou při tvorbě projektu také pomoci. Mohou přinést potřebný materiál např. obrázky a fotografie související s tématem.

VI. Organizace

Velmi záleží na tom, jestli se projekt odehrává ve třídě nebo mimo ni a na počtu dětí. Atraktivní jsou pro děti netradiční způsoby jako jsou práce v kruhu, ve skupinách, ve dvojicích nebo spolupráce slabších žáků s šikovnějšími.

Organizace	druhy aktivit
Celá třída	Seznámení s aktivitou Zadání úkolů Znázornění Zpětná vazba Vyprávění Uvedení možných řešení
Práce ve dvojicích	Komunikační hry Dialog Čtení ve dvojicích Pomoc partnerovi Společné psaní
Práce ve skupině	Řešení problému Diskuze, plánování Výroba produktů Psaní ve skupině Výzkum Komunikační hry
Individuální práce	Aktivity podporující myšlení Individuální psaní Opis Kreslení a pozorování Čtení knihy

(Moon 2005)

Při rozdělování do skupin rozhodují aspekty jestli jsou žáci kamarádi, jejich schopnosti, společné zájmy, pomoc slabším.

7.1.2 Realizace:

I. Jak začít, motivace

Není nutné začít s představováním projektové metody. Mohlo by to vést ke špatnému začátku. Vhodný začátek je něco, co děti šokuje. Využití kostýmu, hudby, dramatu nebo vyprávění pohádky, návštěva nějakého objektu, shlédnutí videa a další pokusy o netradiční vstup.

II. Pozorování žáků

Učitel by si měl vést poznámky, jak děti pracují a hodnotit výsledky jejich prací v průběhu projektu. Při nedostatku času pro pozorování všech žáků, je možné se zaměřit na čtyři až pět dětí v každé hodině, takže na konci projektu má učitel poznámky o každém z celé třídy.

III. Změny v průběhu projektu

Učitel by se neměl bát změn v průběhu projektu, je to nutnost. Často narazí na nějaký problém, u kterého je třeba se pozastavit.

7.1.3 Vyhodnocení

I. Výstava produktů

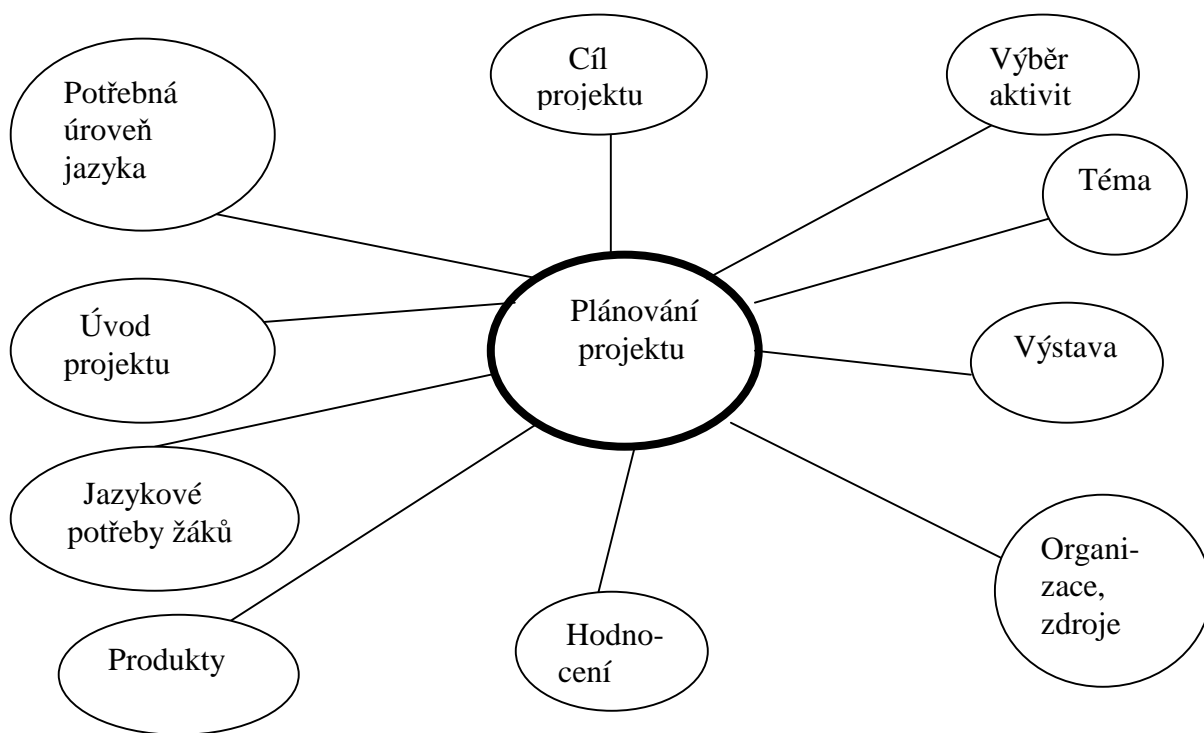
Žáci mohou svůj projekt zaznamenávat do speciálních sešitů. Učitel je průběžně hodnotí nejen známkami. (viz Příloha č.2) Děti mohou výsledný produkt ukázat doma rodičům, uspořádat výstavu v koutku třídy, prezentovat nástěnku s pracemi ve škole nebo využít internetových stránek, časopisů, novin, atd.

II. Diskuze, zpětná vazba

Učitel se ptá žáků, jestli se jim projekt líbil, co se jim líbilo nejvíc a proč, co se naučili. Děti mohou vyplnit anonymně dotazníky.

Dále se vyučující ptá sám sebe, co změnit na příště, co šlo dobře a proč, co nešlo dobře a jaké nové zkušenosti a poznatky sám získal. Aby byl projekt úspěšný, měl by učitel žáky pozitivně naladit a podpořit jejich touhu k užívání anglického jazyka, poskytnout dostatek času, vytvořit atmosféru, kde žáci budou pracovat s chutí a bez strachu z chyb. Žáci by měli mít možnost s novým jazykem experimentovat a mít co nejvíce možností procvičit a používat angličtinu v různých situacích.

Pro zjednodušení pochopení plánování projektu uvádí Jane Moon tento graf:

(Moon 2005)

8. Využití projektové metody v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání

V následující kapitole se věnuji společným cílům rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále RVP ZV) a projektové metody. Především se zaměřím na klíčové kompetence a cílová zaměření vzdělávací oblasti RVP ZV a porovnáám je s cíly a úkoly projektové metody.

Rámcové vzdělávací programy vycházejí z nové strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě. Dále formulují očekávanou úroveň vzdělání stanovenou pro všechny absolventy jednotlivých etap vzdělávání. Podporují pedagogickou autonomii škol a profesní odpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání. Náplní rámcového vzdělávacího programu je tedy stejně jako náplní projektové metody, vést žáky k uplatnění vědomostí a dovedností v praktickém životě. Díky tomu, že rámcové vzdělávací programy podporují pedagogickou autonomii škol, mohou učitelé sami volit učební metody, mezi které patří právě projektová metoda.

Stejně jako projektová metoda zohledňuje rámcový vzdělávací program základní vzdělávací potřeby a možnosti žáků, uplatňuje variabilnější organizaci výuky a využívá různých forem vyučování. Dále se snaží vytvářet příznivé sociální, emocionální a pracovní klima, založené na účinné motivaci a spolupráci. RVP ZV podporuje průběžnou diagnostiku žáků, individuální hodnocení jejich výkonů a širší využívání slovního hodnocení. To vše splňuje právě projektová výuka, i zde si učitel vede průběžnou diagnostiku žáka, zaznamenává jejich výkony průběžně a konečné výtvary hodnotí nejen známkami ale i slovně. Projektová výuka podporuje spolupráci a práci ve skupinách, jejímž cílem je integrace žáků. Snaží se tedy oslabit důvody k vyčleňování do specializovaných tříd. Stejně jako rámcový vzdělávací program zvýrazňuje spolupráci s rodiči, tak i projektová výuka tuto kooperaci podporuje.

8.1 Pojetí základního vzdělávání

Vzdělávání svým činnostním a praktickým charakterem a uplatněním odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodnou cestu řešení problémů.

(RVP ZV 2005:12)

Pojetí základního vzdělávání svým praktickým charakterem a uplatněním různých výukových metod mezi něž se řadí i projektová metoda, motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat a nalézat vhodné řešení problémů. Cílem základního vzdělávání je pomoc žákům utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.

V základním vzdělávání se stejně jako v projektovém vyučování usiluje o naplňování následujících cílů. Umožňuje žákům osvojit si strategie učení a motivuje je pro celoživotní učení. Podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Vede žáky k všestranné a otevřené komunikaci, rozvíjí u žáků schopnost spolupráce a respekt pro práci druhých. Připravuje žáky k tomu, aby se projevovali jako zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti. Snaží se u žáků vytvářet potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání, rozvíjí vnímavost a vztahy k lidem, jiným kulturám, prostředí i k přírodě.

Dále se projektová metoda ztotožňuje svými cíly v základním vzdělávání tím, že vede žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám a učí žáky žít společně s ostatními lidmi. V neposlední řadě také pomáhá žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi.

8.2 Klíčové kompetence

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské a kompetence pracovní.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy.

(RVP ZV 2005:14)

I tuto kompetenci, kdy je žák schopen sám vyhledávat informace, pochopit je, propojit a systematizovat a následně využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě projektová metoda podporuje. Také operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí a propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Tématem vyučování není izolovaný předmět, ale stávají se jím určité problémy, které je třeba při projektu v rámci širšího mezipředmětového pojetí vyřešit.

Kompetence k řešení problému

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností.

(RVP ZV 2005:15)

V projektovém vyučování se žák vždy snaží řešit nějaký problém, přemýšlí o jeho příčinách, promyslí a plánuje způsob jeho řešení, k tomu využívá své dosud nabyté zkušenosti a dovednosti.

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje.

(RVP ZV 2005:15)

Kompetenci komunikativní se v projektovém vyučování v hodinách cizího jazyka rozumí schopnost vyjádřit své myšlenky ústně i písemně. Žák je schopen naslouchat promluvám druhých, porozumět jim a vhodně na ně reagovat. Diskuse je v hodině cizího jazyka pro žáky na 1. stupni obtížná, ale přesto by měl být žák schopen prezentovat svůj názor a vhodně argumentovat.

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce.
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

(RVPZV 2005:16)

Vybrané kompetence sociální a personální základního vzdělávání jsou totožné s těmi v projektovém vyučování. Učitel vede žáka ke spolupráci ve skupině, možné je efektivnější utváření pravidel spolu s pedagogem. Žák přijímá novou roli v pracovní činnosti, která by měla pozitivně ovlivnit kvalitu práce celé skupiny. Děti se učí podílet na příjemné atmosféře v týmu na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi a upevňovat

dobré mezilidské vztahy. Chápou potřebu spolupracovat s druhými při řešení úkolu, oceňují zkušenosti týmových spolupracovníků, respektují jejich názory a berou si od nich poučení. Učitel se v průběhu projektu snaží vést žáka ke spolupráci s ostatními a učí ho podřizovat své cíle cíli skupiny tak, aby byl uspokojen.

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

(RVP ZV 2005:17)

Bez kompetence pracovní by projektová výuka nemohla být realizována. Žáci používají účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a adaptují se na pracovní podmínky. Vyzkouší si v průběhu projektové výuky nové typy organizace a uspořádání.

8.3 Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama.

(RVPZV 2005:21)

Projektová metoda v hodinách výuky cizího jazyka vede žáka k pochopení jazyka v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, učí ho vnímat a osvojovat jazyk jako prostředek k získávání a předávání informací, vede ho k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů. Dalším cílem je též zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace. Žák samostatně získává informace z různých zdrojů a zvládá práci s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření. Projektové vyučování též podporuje sebedůvěru žáka při vystupování před třídou a vede ho ke kultivovanému projevu.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

(RVPZV 2005:21)

Projektová metoda ve výuce cizích jazyků by měla už na prvním stupni probouzet v žácích vzájemné mezinárodní porozumění a toleranci a vytvářet podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části se zaměřuji v první kapitole na projektovou výuku v praxi. Uvádím výsledky rozhovorů v České republice a pozorování ve Velké Británii. V druhé kapitole rozebírám vlastní projekt realizovaný na základní škole v Českých Budějovicích, jeho cíle, smysl, průběh a hodnocení. Dále se věnuji analýze dotazníků vztahujících se k projektu a v poslední kapitole analyzuji učebnice používané na 1. stupni ZŠ z hlediska použití projektové metody.

1. Projektová výuka v praxi

V této kapitole se zabývám projektovou výukou v praxi. Navštívila jsem dvě základní školy v České republice, kde jsem provedla rozhovor s vyučujícími. Na základní škole ve Velké Británii jsem navíc měla možnost pozorovat projektovou metodu v praxi. Uvádím v této části své reflexe, zjištění a výsledky pozorování a rozhovorů.

Česká republika

V roce 2005 jsem navštívila základní školu v Ústí nad Labem, kde jsem hovořila s Mgr. L.K. Mým cílem bylo zjistit, jak tato učitelka pracuje s projektovou metodou ve výuce anglického jazyka.

Tato základní škola je od školního roku 2004/2005 jednou z pilotních škol, kde se vyučuje podle vlastního školního vzdělávacího programu, který nese název Škola pro všechny. Je utvořen dle zásad rámcového vzdělávacího programu, jehož některé cíle se ztotožňují s cíly projektové metody. Smyslem Rámcového vzdělávacího programu je osvojit si strategie učení a motivovat žáky pro celoživotní vzdělávání. Podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů. Vede žáky k všestranné a otevřené komunikaci, rozvíjí u žáků schopnost spolupráce a respekt pro práci druhých. Přípravuje žáky k tomu, aby se projevovali jako zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti. Snaží se u žáků vytvářet potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání, rozvíjí vnímavost a vztahy k lidem, jiným kulturám, prostředí i k přírodě.

Projektovou metodu na ZŠ v Ústí nad Labem nepoužívají. Učitelům chybí odborné školení, ředitel po učitelích vyžaduje, aby pracovali s projekty, ale nikdo je o tomto stylu

výuky nepoučil. Z toho vyplývá, že projektová metoda je pro učitele na této škole, i když jde o školu pilotní, stále něčím novým a že na práci s touto metodou nejsou učitelé dostatečně odborně vyškoleni.

Další základní školou, kterou jsem navštívila za účelem zjištění, jak je projektová výuka v hodinách anglického jazyka využívána, byla základní škola v Českých Budějovicích.

Mgr. J. P. z této základní školy vyučuje anglický jazyk v 5. třídě a pracuje s učebnicí Project. Jako metodu výuky volí právě projektovou metodu. Po rozhovoru jsem došla k následujícím závěrům.

Dle Mgr. J. P. je celková stavba těchto učebnic pro výuku vyhovující. Vyučující realizuje projekty dle instrukcí uvedených v učebnici. Projekty vzbuzují u žáků zájem. Slabší žáky projekt baví, ale výrazně nevynikají. Dle Mgr. J. P. je největším přínosem projektové metody v nižších ročnících rozšíření slovní zásoby a procvičení psané formy jazyka a ve vyšších ročnících vyjádření své vlastní myšlenky a názoru. Podmínky pro realizaci projektů jsou na této základní škole zajištěny, a dále už záleží na každém učiteli jakou metodu a formu výuky si zvolí.

Velká Británie

V následující podkapitole shrnuji své reflexe z návštěvy základní školy Bickerton Holy Trinity CE Primary School ve Velké Británii. Osobně jsem hovořila s vyučující A. L. na 1. stupni (věk 5 – 11), která se projektové výuce věnuje. Mrs A. L. mě seznámila s průběhem výuky a materiály potřebnými k uskutečnění projektů. Na této škole jsem měla možnost pozorovat projektovou metodu i v praxi. Projektová metoda je zde běžnou součástí výuky. A. L. ji upřednostňuje a začíná s projekty již s nejmladšími žáky. Výuka zde probíhá od devíti hodin do půl čtvrté, přičemž projektům se žáci nejvíce věnují v odpoledních hodinách. Produktem je většinou speciální sešit, do kterého děti vlepují své práce.

Jeden z pozorovaných projektů, na kterém pracovali žáci ve věku osmi let, měl název Houses and Homes. Při jeho vypracování děti propojovaly své znalosti a dovednosti z následujících předmětů:

- výtvarná výchova - kresba plánu svého domu;
- osobnostní výchova - děti píšou o svých pocitech, co pro ně znamená domov;
- informační technologie - kresba domu vytvořená na počítači v Power Pointu;

- kultura – příběh o kamarádovi z cizí země, popis jeho domova, uvědomění si rozdílů;
- literatura – komiks o tom, co se obvykle děje doma;
- fyzika: odkud získáváme světlo;
- vlastivěda: mé domácí zvíře – čím se živí, jak vypadá, odkud pochází;
- historie a kultura – kresba synagogy a kostela, žáci si uvědomují rozdíl mezi anglikánskou a židovskou církví;
- matematika - kolik aut jezdí denně do naší školy.

Žáci většinou tvoří projekt celé pololetí. S projektovými sešity pracují ve škole nebo mimo ni s učiteli, nepracují s nimi samostatně doma. Jak takový projektový sešit může vypadat je uvedeno v Příloze č.1. (Jedná se o projektový sešit ze základní školy v Augsburgu v Německu).

Hospitace a rozhovor s A. L. mě inspiroval k vlastnímu projektu. Dozvěděla jsem se, že jde o metodu výuky časově i finančně náročnou. Ve srovnání s podmínkami na českých základních školách si nedokáží představit realizaci projektu ve stejné kvalitě a míře jako na této základní škole. Zajímavé bylo, jak angličtí učitelé projekty hodnotí. Žáci nedostávají známky, ale za každým oddílem nebo kapitolou hodnotí práci slovně. Děti tak mají ihned zpětnou vazbu a dozví se, v čem udělaly chybu, na co by si příště měly dát pozor, či co mají ještě v práci vylepšit. Žáci pracovali ve skupinkách, v kruhu a to i pokud se jednalo o samostatnou práci. (viz Příloha č.3 B)

2. Vlastní projekt

Při výběru tématu jsem se nechala inspirovat projektem, který jsem viděla v praxi ve Velké Británii. Po domluvě s učitelem anglického jazyka v cílové třídě, kde jsem realizovala svůj vlastní projekt, a zjištění úrovně jazyka žáků jsem projekt přizpůsobila. Zvolila jsem téma můj domov, které je žákům blízké.

Charakteristika projektu

Název projektu:	My home
Délka projektu:	5 vyučovacích hodin
Realizace:	5. třída, ZŠ Máj II, Č.Budějovice, 37005
Druh projektu:	kolektivní, školní, třídní
Mezipředmětové vztahy:	vlastivěda, matematika, výtvarná výchova a pracovní výchova

Cíle projektu z hlediska žáků

- děti by měly být schopny hovořit v anglickém jazyce o svém domově a popsat, kde bydlí, co rády snídají, obědvají a večeří. Naučit se jednoduché praktické dialogy v běžných životních situacích.
- obohacení slovní zásoby v oblastech: domácí prostředí, okolí domova, obchod
- prohloubení schopnosti skupinového kontaktu a uplatnění i méně průbojných členů skupiny
- položit základy hlubšího sebepoznání a poznávání ostatních dětí, prohlubovat schopnost spolupráce ve skupině.

Cíle projektu z mého hlediska

- dokázat, že i v podmínkách na základních školách v České republice je možné uskutečnit projekt s minimální finanční podporou školy
- zpestřit žákům výuku anglického jazyka, odbočit od tradiční výuky s učebnicí
- umožnit zažít úspěch i slabším žákům
- rozšířit slovní zásobu
- upevnit jednoduché gramatické struktury
- vyzkoušet odlišnou organizaci ve výuce

Motivace

dle tématu hodiny, např. dialog s asistentem v převleku, hra na obchod

Představa o průběhu projektu

Během projektu bude vyučování zpravidla zahájeno dialogem s asistentem, pokaždé v jiném kostýmu nebo rozhovorem s maňáskem. Dialog si žáci nalepí do sešitu a sami doplní na základě slovní zásoby, kterou už znají nebo kterou se v průběhu práce naučí. Osvojí si tedy novou slovní zásobu a zopakují gramatické struktury. Dialog s touto slovní zásobou a strukturami procvičí žáci v kruhu s učitelem, ve dvojicích se spolužákem před tabulí nebo v lavicích. Každou hodinu žáci zaznamenávají průběh do zvláštního sešitu, který slouží jako výsledný produkt celého projektu. Tento sešit nese stejný název jako projekt. V práci s tímto sešitem žáci využívají své vlastní tvořivosti. V závěru každé hodiny zhodnotím práci žáků a zadám domácí úkol. V průběhu projektu projektové sešity kontroluji a využívám je pro své vlastní reflexe, na konci projektu je slovně hodnotím. Jako zpětná vazba pro mě slouží dotazníky od žáků.

Mezipředmětové vztahy

vlastivěda – uvědomění si kulturních rozdílů Čechů a Angličanů ve stravování, odlišnost české koruny a britské libry

matematika – počítání v obchodě, převody anglické libry na českou korunu

výtvarná výchova – mapa domova, vybarvování domácích zvířat, jídel, kreslení nábytku

pracovní výchova – stříhání, lepení, výroba domečků

Z materiálních didaktických prostředků jsem použila projektové sešity, modely těchto projektových sešitů od jiných žáků, kostýmy, materiály a pomůcky pro scénku v obchodě, flash cards, barevné papíry, lepidla, bílé papíry, nůžky, učebnici Chatterbox.

Organizační formy

- vyučování: hromadné, skupinové, samostatná práce
- výuka: ve třídě
- jednohodinová výuková jednotka (celkem 5 vyučovacích hodin, každý týden 1 výuková jednotka)

Metody

- slovní (monologické, dialogické)
- názorně demonstrační – předvádění předmětů a jevů, pozorování
- metody praktické
- metody samostatné práce žáků
- metody z hlediska fází výchovně-vzdělávacího procesu

Na začátku projektu jsem splnila následující podmínky. Seznámila jsem se s dětmi, s prostorem uspořádání třídy, zajistila nutné pomůcky a při prvním setkání informovala žáky o průběhu projektu. Během celého projektu jsem se snažila udržet podobnou organizaci a obecné cíle v každé hodině. Mým cílem bylo předvedení a naučení dialogu, osvojení nové slovní zásoby a zopakování gramatických konstrukcí, které už žáci znají.

2.1 Průběh projektové výuky

1. hodina – My house

Jazykový cíl

Žáci získají novou slovní zásobu (např. block of flats, shopping center, chemistry, greengrocer's, playground, dictionary...) a schopnost reagovat na jednoduché otázky při seznamování týkající se bydlení. Po doplnění se naučí tento dialog:

A: WHAT'S YOUR NAME?

B: MY NAME IS ...

A: WHERE DO YOU LIVE?

B: I LIVE IN ...

A: WHAT'S THE NAME OF THE STREET?

B: I LIVE IN STREET.

A: ARE THERE SOME SHOPS, HOUSES OR PARKS NEAR YOUR HOUSE?

B: THERE IS...

Mezipředmětové vztahy

vlastivěda:

cíl: pochopení rozdílu mezi psaním české a anglické adresy

výtvarná výchova:

cíl: nakreslení mapy, vybarvení

pracovní výchova:

cíl: nalepení vyrobené mapy domova a dialogu

dramatická výchova:

cíl: předvedení dialogu před ostatními

Pomůcky

sešit, bílé papíry, lepidlo, pastelky, obrázkový slovník

Motivace

představa fiktivního kamaráda ve Velké Británii, s kterým si chceme dopisovat; dialog s asistentem, který představuje Angličana

Organizace

Na začátku hodiny děti sedí klasicky v lavicích, při předvádění dialogu se žáci shromáždí kolem tabule, poté pracují zase v lavicích samostatně.

Průběh hodiny

V úvodu sdělím žákům obsah hodiny a co je v dalších hodinách čeká. Neprozrazuji, že výuka bude probíhat projektovou metodou. Seznámím žáky s novou slovní zásobou pomocí vyrobené karty. Na tabuli napíši adresu fiktivního Angličana, která slouží jako vzor pro následující práci v projektových sešitech. Vedle této adresy napíše jeden žák svou adresu. Cílem této aktivity je uvědomění si rozdílu v psaní adres ve Velké Británii a v České republice. Děti si nalepí do sešitu svou vlastní adresu v anglické formě. V další fázi žáci kreslí plánek a pracují s novou slovní zásobou. Dále předvedu dialog s asistentem a s žáky ho společně přeložím. Děti si poté dialog nalepí do sešitu a samy doplní. Několik dvojic dialog předvede před tabulí. V závěru hodiny zadám domácí úkol, zhodnotím práci a informuji žáky o obsahu nadcházející hodiny.

Metody

- slovní (monologické, dialogické)
- názorně demonstrační – předvádění předmětů a jevů, pozorování
- metody samostatné práce žáků

Hodnocení hodiny

Hlavní překážkou se v první hodině ukázala být nepřipravenost pomůcek. Všechny děti neměly lepidla a nůžky, což vedlo k velikému zdržení. Dále jsem neodhadla tempo činností žáků – psaní, kreslení, vybarvování, stříhání. První hodinu tedy hodnotím jako časově nezvládnutou. V dalších hodinách jsem se rozhodla vše žákům předpřipravit. Kdybych byla třídní učitelka v této třídě, stříhání, lepení a vybarvování bych zařadila do výtvarné výchovy. V mé situaci, kdy jsem s žáky musela stihnout vše sama, bylo tedy jediným východiskem pro příští hodiny nakopírování předloh.

Jako nejučinnější aktivity z celé hodiny hodnotím práci s kartičkami, kdy jsem žákům ukazovala obrázky s novými i starými slovíčky. Dále se zdařilo doplňování rozhovorů, nejtěžší se ukázalo předvedení rozhovoru před ostatními. Děti se styděly a rozhovor si nepamatovaly. Nechala jsem je tedy dialogy číst a zadala za domácí úkol naučit se dialog do příští hodiny.

2.hodina: What's there in my house?

Jazykový cíl

Žáci se naučí novou slovní zásobu odpovídající tématu (např. wardrobe, lamp, oven, chair, couch, cooker), aby byli schopni popsat, co se nachází v jejich domě. Dále procvičí vazby *there is/are* a osvojí si tento dialog:

A: WHAT'S THERE IN THE LIVING ROOM?

B: THERE IS A.....

A: WHAT'S THERE IN YOUR ROOM?

B: THERE IS A.....

A: WHAT'S THERE IN THE LIVING ROOM?

B: THERE IS A.....

A: WHAT'S THERE IN THE BEDROOM?

B: THERE IS A.....

Pomůcky

sešit, lepidlo, pastelky, nůžky, spínačka, izolepa, obrázky s vybavením místností, barevné papíry, bílé papíry

Motivace

místnosti nakreslené na tabuli, ukázka modelu domečku

Organizace

Na začátku hodiny děti sedí klasicky v lavicích, pak jsou rozděleni do dvou skupin a pracují ve skupinách.

Průběh hodiny

Nejdříve seznámím žáky s průběhem hodiny, poté jako warming-up zopakujeme dialog z minulé hodiny. Při další aktivitě žáci zapisují do speciálních slovníků slovíčka z předešlé hodiny, oporou je předepsaná slovní zásoba na tabuli. Následuje připomenutí slovní zásoby pomocí flash cards mezi kterými jsou zařazena i nová slovíčka. Dále pracují žáci ve dvou skupinách. První skupina vlepuje do projektového sešitu dialog a vyplňuje jej, pak kreslí do jednotlivých místností speciálního domečku. Druhá skupina se mnou pracuje

v kruhu a procvičuje nový dialog. Skupiny se prostřídají. V závěru hodiny zadám domácí úkol.

Mezipředmětové vztahy

výtvarná výchova:

cíl: kreslení nábytku v jednotlivých místnostech domečku

pracovní výchova:

cíl: upevnění domečků do projektových sešitů a nalepení dialogu

Metody

- slovní (monologické, dialogické)
- názorně demonstrační – předvádění předmětů a jevů, pozorování
- metody samostatné práce žáků

Hodnocení hodiny

Zvládli jsme téměř vše podle plánu. Na začátku hodiny žáci zapisovali slovní zásobu do speciálního slovníčku z minulé hodiny, což nebylo vhodné. Znovu se ukázalo, že lepení je pro žáky problém, protože nejsou zvyklí na ruční práce. Žákům dělala při opakování potíže otázka *Where do you live?* Nevěděli, jak na tuto otázku správně odpovědět. Všeobecně mají děti v pátých třídách problém s frází *there is/are*. Metoda dialogu, kterou jsem pro zopakování této fráze zvolila, byla účinná. Stále byl problém lepení a výroba domečků, domluvila jsem se s učitelkou výtvarné výchovy, aby žáci dodělali, co nestihli v hodině anglického jazyka v hodině výtvarné výchovy. Využila jsem také pomoci asistentů.

Nevhodně jsem aktivity uspořádala, zapisování slovní zásoby z minulé hodiny do speciálních slovníčků na začátku hodiny nebyl dobrý nápad. Děti se nedokázaly hned na začátku hodiny zklidnit. Účinnější byla práce s kartičkami, v průběhu této aktivity jsem s žáky zopakovala slovní zásobu potřebnou pro další práci a přidala několik nových slovíček. Při další aktivitě jsem žáky rozdělila do dvou skupin, jedna skupina pracovala se mnou v kruhu a druhá skupina s asistenty do projektových sešitů. Poté se skupiny vystřídaly. Za domácí úkol jsem žákům zadala dokreslení nábytku do každé místnosti v jejich domečku.

3. hodina: In the shop

Jazykový cíl

Děti se naučí obraty pro konverzaci v obchodě, zopakují slovní zásobu (např. butter, milk, egg, atd.). Dialog:

A : GOOD MORNING.

B : GOOD MORNING.

A : WHAT CAN I DO FOR YOU?

B : CAN I HAVE.....AND....., PLEASE?

A : YES, HERE YOU ARE. IT´S , PLEASE.

B : OK, THANK YOU. BYE BYE.

A : BYE.

Pomůcky

bílý plášť, předměty určené k prodávání, nůžky, lepidlo, psací potřeby, britské libry

Motivace

hra na obchod

Organizace

Na začátku hodiny děti sedí klasicky v lavicích, při předvádění dialogu se žáci shromáždí kolem fiktivního obchodu, poté pracují zase v lavicích samostatně.

Průběh hodiny

V úvodu hodiny vyberu domácí úkoly a jako warming-up opakujeme vazbu *there is/are*. Zopakují s žáky slovní zásobu pomocí reálných předmětů (např. milk, butter, egg...). Tato slovíčka jsou potřebná při následující fázi, která začíná předvedením scény v obchodě s asistentem. Dále pracují žáci se zapsaným rozhovorem na tabuli, kde doplňují chybějící slova. Děti nalepí doplněné rozhovory do projektových sešitů, do kterých spočítají i příklad týkající se převodu české měny na britskou. Seznámím žáky s britskou librou a bankovky jim ukáži. Následuje hra na obchod, kdy zastupují prodavače a děti hrají zákazníky.

Mezipředmětové vztahy

vlastivěda:

cíl: seznámení s anglickou měnou a jejím označením v anglickém obchodě

pracovní výchova:

cíl: nalepení dialogu

dramatická výchova:

cíl: předvedení dialogu před ostatními ve fiktivním obchodě

matematika:

cíl: výpočet příkladu, uvědomění si, kolik je libra českých korun

Metody

- slovní (monologické, dialogické)
- názorně demonstrační – předvádění předmětů a jevů, pozorování
- metody samostatné práce žáků

Hodnocení hodiny

Oproti první hodině jsme s dětmi probraly větší část daného učiva. Hra na obchod se dětem moc líbila a projevovaly se i slabší žáci, kteří se do hry s nadšením zapojily. Domácí úkol žáci neudělali, většina z nich zvládla jen část. Velmi slabí žáci sedící v první lavici tempo výuky nezvládali, a proto jsem se domluvila s třídním učitelem, aby v příští hodině spolupracovali s žáky lepšími. Opět jsem využila spolupráce asistentů.

Na začátku hodiny jsem s žáky zopakovala slovní zásobu, kterou jsme potřebovali při hře na obchod pomocí konkrétních předmětů. Dále následovala ukázka prodeje s asistentem a doplnění rozhovoru na tabuli. Největší úspěch měla aktivita, kdy si děti samy vyzkoušely něco v obchodě koupit – procvičování dialogu, pomoc na tabuli. Děti počítaly ve speciálních sešitech příklad. Uvědomily si, že libra je používána ve Velké Británii. Zadání domácí úlohy.

4. hodina: Food

Jazykový cíl

Žáci si procvičí přítomný prostý čas, sloveso *have got* a získají novou slovní zásobu (beef, roll, soup, dinner, steak, chips, potatoes, fish, corn flakes). Dialog:

A : WHAT HAVE YOU GOT FOR BREAKFAST?

B : I HAVE GOT.....

A : WHAT HAVE YOU GOT FOR LUNCH?

B : I HAVE GOT.....

A : WHAT HAVE YOU GOT FOR DINNER?

B : I HAVE GOT.....

Pomůcky

sešit, šablony s předkresleným jídlem, lepidlo, nůžky, libry

Motivace

maňásek Toby sděluje, co rád snídá, obědvá a večeří

Organizace

Na začátku hodiny děti sedí klasicky v lavicích, pak jsou rozděleny do dvou skupin. Jedna skupina pracuje s učitelem v kruhu s projektovým sešitem, druhá skupina pracuje se sešitem samostatně.

Průběh hodiny

Na začátku hodiny opět žáky seznámím s obsahem hodiny. Uvedu novou slovní zásobu pomocí flash cards, děti po mně slovíčka opakují, přičemž dbám na správnou výslovnost. Následuje dialog s maňáskem. Děti si poté nalepí šablony s jídlem a textem do projektových sešitů. V další části výuky pracují žáci ve dvou skupinách. Jedna pracuje se mnou v kruhu a popisuje obrázky jídel z šablony, co Toby rád snídá, obědvá a večeří a procvičuje dialog. Druhá skupina pracuje s projektovým sešitem samostatně. Poté se skupiny vystřídají. Následuje předvedení dialogu s asistentem, tentokrát představující českou kuchyni. Tento dialog slouží jako inspirace pro děti. Po předvedení se ptám dětí, co ony rády snídají, obědvají a večeří. Za domácí úkol žáci dokreslí do projektových sešitů obrázky české kuchyně.

Mezipředmětové vztahy

vlastivěda:

cíl: seznámení s anglickou kuchyní

pracovní výchova:

cíl: nalepení šablon

dramatická výchova:

cíl: předvedení dialogu před ostatními

Metody

- slovní (monologické, dialogické)
- názorně demonstrační – předvádění předmětů a jevů, pozorování
- metody samostatné práce žáků

Hodnocení hodiny

Výuka probíhala podle plánu. Děti už si zvykly na organizaci. Počítala jsem s tím, že obrázky českých jídel nestihneme dodělat v hodině, a proto je děti dokončily doma.

Ve warming-up jsme zopakovali fráze z předešlých hodin a otázky v přítomném prostém čase hlavně se slovesem *have got*, což se ukázalo efektivní při další části výuky, kdy jsem předvedla dialog s maňáskem, který jsem poté přeložila s ostatními. Při této aktivitě jsem se také snažila navázat na předchozí hodinu a zopakovat frázi *How much is it?* a připomenout dětem britskou měnu.

5. hodina: Zakončení projektu

Cíl

Žáci opakují slovní zásobu a dialogy z předešlých hodin.

Pomůcky

kartičky, rozstříhané dialogy, připravené písemné práce

Motivace

soutěže a hry

Organizace

žáci pracují ve třech skupinách, poté samostatně v lavicích

Průběh hodiny

Po seznámení s průběhem hodiny kontrolují domácí úkoly a ptám se dětí, co rády snídají, obědvají a večeří. Následuje warming-up, při kterém opakujeme fráze a slovní zásobu z minulých hodin. Další aktivitou jsou hry a soutěže, při kterých jsou žáci rozděleni do tří skupin. Každá skupina si vymyslí svůj název v angličtině. Skupiny mezi sebou soutěží, která dřív správně složí pomíchané rozhovory. Další soutěží je osmisměrka, kdy se žáci ve skupinách snaží najít, co nejvíce anglických slov. Po vyhlášení vítězné skupiny se vrací na svá místa a píšou písemnou práci. Po odevzdání a vybrání všech písemných prací vystavují děti ve třídě své projektové sešity.

Metody

- slovní
- názorně demonstrační – předvádění předmětů a jevů, pozorování
- metody práce žáků ve skupinách

Hodnocení hodiny

Cílem této poslední hodiny bylo opakování. Ve warming-up s flash cards jsem zopakovala s žáky slovní zásobu. Problémem se při této aktivitě ukázala slovíčka týkající se jídla. Potřebovala by ještě více upevnit. Výborně žáci pracovali při soutěži, když skládali rozhovory. Při herních aktivitách jsme tedy zopakovaly větné konstrukce a slovní zásobu. Projekt jsem touto hodinou uzavřela, poděkovala žákům za spolupráci a při výstavě projektových sešitů ocenila malou odměnou nejhezčí produkty.

2.2 Vyhodnocení realizace projektu

Z hlediska zvolených cílů

Velkou zkušeností pro mne byla první hodina. Zde jsem zjistila, jaké tempo žákům vyhovuje a jaké problémy mohou nastat při nedostatečném zajištění pomůcek. Můj původní plán jsem musela změnit a v průběhu projektu neustále předělávat. Jedno téma jsem dokonce úplně z projektu vypustila. Hlavní cíl a smysl projektu jsem splnila. V každé hodině jsem si vytyčila jeden hlavní jazykový cíl a několik dílčích cílů v dalších oblastech souvisejících s projektem. Myslím si, že zvolené cíle byly zvoleny přiměřeně věku dětí a jejich schopnostem a že byly zvoleny tak, aby je děti mohly s vynaložením určitého úsilí splnit. Snažila jsem se o to, aby děti postupně zvládaly prvky a postupy a s jejich pomocí prozkoumávaly a vyjadřovaly své city, myšlenky, názory a postoje. Myslím, že se mi to v tak omezeném čase podařilo částečně vytvořit. Zároveň se však domnívám, že kdybych pracovala s těmito dětmi déle, mohla bych cíle dále prohlubovat, rozšiřovat a konkretizovat.

Z hlediska důvodů provedených změn

Po zjištění, jak pomalu žáci pracují při stříhání, lepení a vybarvování, jsem požádala o pomoc učitelku výtvarné výchovy, která s dětmi v hodině výtvarné výchovy dodělala to, co jsme společně v hodině anglického jazyka nestihli. Dále jsem využila pomoci asistentů při předvádění dialogů. Pomáhali i dětem s prací v sešitech a hlavně výrazně slabším a pomalejším žákům. Držela jsem se původního plánu projektu, jen jedno téma jsem úplně vynechala a nahradila ho opakovací hodinou a hrami tématicky vhodnými pro projekt. Ve třídě jsem měla také dva romské žáky. Nezvládali a nestíhali žádnou aktivitu v tempu ostatních žáků. Po domluvě s učitelem, jsem je přesadila k silnějším žákům, kteří byli vždy hotovi jako první a poté jim pomáhali.

Z hlediska posouzení reálně dosažených výsledků:

Vzhledem k vytyčeným cílům se domnívám, že se mi podařilo projekt realizovat s dosažením výsledků, které jsem očekávala. Mým ukazatelem a reflexí byl sešit, který jsem v průběhu projektu kontrolovala, hodnotila a prováděla reflexi dosažených výsledků. Hlavním smyslem projektu bylo vyzkoušení této metody výuky v hodině anglického jazyka a dokázat, že i touto metodou lze dosáhnout dílčích vytyčených cílů. Děti zažily i jinou organizaci výuky než klasickou v lavicích. Pracovaly ve skupinách, v kruhu i ve dvojicích. Pokusila jsem se rozšířit znalosti žáků i v jiných oblastech než jen v anglickém jazyce. Myslím si, že to vše projekt splnil.

V neposlední řadě mi také šlo o zvýšení motivace a zájmu o anglický jazyk u slabších žáků. Ve třídě jsem měla žákyni, která přestoupila z jiné základní školy, kde se učila jazyk německý. Při klasických hodinách se neprojevovala, ale např. při hře na obchod zařazené do projektu se u ní zájem projevil.

Z hlediska možnosti reflektovat a zpracovat teoretický problém:

Organizační problémy jsem vyřešila tím, že jsem žákům nosila nakopírovaný text a obrázky, aby se nezdržovali psaním a kreslením, většinou tedy jen do textu (dialogů) doplňovali, ale nemuseli psát celé větné konstrukce. Co se týče slabších žáků, myslím si, že velice pomohla spolupráce s rychlejšími a šikovnějšími žáky. Domnívám se, že se mi podařilo činnostmi vzbudit aktivitu a zájem i slabších žáků.

3. Analýza dotazníků

Prostřednictvím dotazníků vyplněných po skončení projektu jsem získala zpětnou vazbu od žáků a jejich reflexe. Cílem byla zjištění, jaká hodina se žákům nejvíce líbila, jaká ne a jestli byli spokojeni s celkovým průběhem a náročností projektu. Dotazník se skládal z těchto položek:

Dotazník, 5.třída, Aj, ZŠ Máj, České Budějovice:

1. Co se ti na hodinách angličtiny líbilo?
2. Co se ti na hodinách angličtiny nelíbilo?
3. Jak se ti pracovalo se sešitem, do kterého jsme lepili a kreslili?
4. Jak se ti pracovalo v kroužku u tabule?
5. Zdálo se ti těžké doplňování do rozhovorů?
6. Líbilo se ti téma hodin? Která hodina se ti líbila nejvíce?
7. Která hodina se ti nelíbila?
8. Líbily se ti tyto hodiny více než hodiny s klasickou učebnicí? (viz Příloha č.4)

Po analýze šestnácti dotazovaných žáků jsem došla k těmto závěrům. Žákům se na hodinách angličtiny nejvíce líbila práce v kroužku a ve třetí hodině hra na obchod. Většině se nelíbila poslední hodina, kdy jsem s dětmi psala písemnou práci. Dva dotazovaní uvedli poslední hodinu jako nejzajímavější a ocenili hry ve skupinách. S projektovým sešitem se žákům pracovalo velmi dobře. Jen jeden žák byl nespokojený a jeden se vyjádřil negativně o lepení do projektových sešitů.

Všem se pracovalo dobře v kruhu s učitelem, ani jeden žák neuvedl negativní postoj k této organizační formě. Nikomu se nezdálo těžké doplňování do dialogů. Z toho vyplývá, že jsem ne zvolila vhodnou náročnost. Doplňování bylo moc lehké, jeden žák dokonce napsal, že mu tato činnost přišla primitivní. Na otázku jaká hodina se ti líbila nejvíce, odpověděla většina – hra na obchod. Poslední hodinu žáci hodnotili negativně kvůli písemné práci. Potřebovala jsem však od žáků nějakou zpětnou vazbu a písemná práce se mi zdála jako vhodný způsob. Na závěr všichni žáci uvedli, že se jim projekt moc líbil a to více než klasická práce s učebnicí.

Mgr. J.P., který je třídním učitelem a vyučuje v této třídě i angličtinu, celou mou projektovou výuku sledoval a hodnotil hodiny takto. Líbily se mu mé pomůcky a použitý materiál a přístup k dětem. Nelíbilo se mu, že organizace práce s projektovým sešitem vyžadovala mnoho pokynů v češtině. Projektový sešit považuje za vhodný a jako vhodnou motivaci žáků. Kvůli postupu učební látky, i pro časovou náročnost zadávání a lepení by podle Mgr. P. mohlo být přínosné používat sešit tohoto rozsahu dlouhodoběji, např. pracovat na tomto projektu celoročně, v kratších časových úsecích. V praxi může být problematická náročnost tohoto projektu v kopírování textů, což je velmi finančně náročné. Při práci v kruhu by bylo možné rozdělit žáky do menších skupin. Já jsem se této organizaci vyhnula z důvodu menší kontroly nad žáky a časové náročnosti. Třídnímu učiteli se zdála úroveň obtížnosti doplňování do rozhovorů vhodná. První hodinu nehodnotí jako špatnou, ale pomalost žáků při ručních pracích (stříhání, lepení) brzdila plynulý průběh výuky. Doporučuje s tímto handicapem žáků příště počítat. Žáky zaujala zejména odlišnost od klasických hodin a práce s pracovním sešitem je velmi motivovala.

4. Analýza současných učebnic

První analyzovanou učebnicí je *Strange, D.: Chatterbox 1, Oxford University Press, 2001*, skládající se ze tří částí – Pupil's book, Activity book a Teacher's book. Učebnice obsahuje 15 lekcí. Na první stránce každé lekce je komiks, který má v každé další lekci pokračování. Děti se učí nová slovíčka, číst, psát, poslouchat i zpívat, učebnice tedy efektivně využívá všech smyslů k nabytí jazykových dovedností a zkušeností. V metodické příručce Teacher's book je k dispozici učitelům několik tipů, jak dané téma naučit, procvičit a zábavnou formou her upevnit. Activity book obsahuje další cvičení k tématu. Obsahem jsou cvičení různého typu, jednoduchá, rozvíjející čtecí a psací schopnosti a je určen pro samostatnou práci.

Tato učebnice s projektovou metodou nepracuje. Objevují se zde sice mezipředmětové vztahy, např. Matematika – najdete ve čtvercové síti políčko A4 a určete, co se v něm nachází; Vlastivěda – fotografie londýnských parků, obrázky zvířat; Hudební výchova – písně, Výtvarná výchova – mnoho aktivit v Activity book. Je na učitelích, jestli do výuky vloží projekt, v učebnici nalezne mnoho nápadů, her a aktivit, které může využít.

Další analyzovanou učebnicí je *Zahálková, M.: Angličtina pro 4.ročník ZŠ, SPN, Praha 2002*. Tato učebnice opět obsahuje Pupil's book, Workbook a Teacher's book. Pupil's book je vhodný pro učitele, ale ne pro žáky. Je nepřehledný, slovní zásoba zmatená a často neodpovídá tématu. Neobsahuje žádné motivační provedení, gramatika je stroze vysvětlena a chybí grafické doplnění. V učebnici *Start with Click* vysvětluje gramatiku např. kreslený počítač, ale zde je k dětem přístupováno jako k dospělým. Učebnice obsahuje 30 lekcí, na konci najdeme anglicko-český a česko-anglický slovníček s odkazy na příslušnou lekci a dále také oddíl "classroom language", kde mají žáci k dispozici instrukce v angličtině s českým překladem, které se používají při výuce. Na konci učebnice najdeme oddíl "Grammar Box", který je pro žáky nevhodný, vysvětlení gramatiky je příliš složité. Workbook neobsahuje cvičení, která učitel k procvičení látky potřebuje.

Mezipředmětové vztahy se zde opět objevují. Dramatická výchova – cvičení typu poslouchej a předveď, pohádka O Červené Karkulce a Jack a fazole; matematika – sčítání a odčítání; hudební výchova – písně; Vlastivěda – vlajky UK, USA a České republiky. Projektovou metodu tato učebnice nevyužívá. Pokud by chtěl vyučující do výuky projekt zařadit, musel by použít i jiné materiály.

Dále se věnuji rozboru učebnice Šádek, J., Karásková M.: *START WITH CLICK angličtina pro 1.stupeň základních škol, Fraus, Plzeň 2002*. Tato sada opět obsahuje Pupil's book, Workbook a Teacher's book. Pupil's book se skládá z prvního oddílu Introduction (představování), dále osmi témat (např. můj dům, má třída, má rodina...), anglicko-českého slovníku, shrnutí gramatiky a mapy světa, kde jsou vyznačeny anglicky mluvící země. Gramatika a slovní zásoba je v každé lekci vysvětlena na fiktivní ploše počítače anglicky i česky. Dále učebnice obsahuje anglické písně, dramatická cvičení, procvičuje poslech, psaní a čtení.

Z kultury a reálií anglicky mluvících zemí žáci získávají různé informace, např. se zde seznamují s anglickou kuchyní, mají možnost prohlédnout si mapy, zazpívat, přečíst komiks, jehož téma se váže k danému oddílu. V oddílu "My home" se děti učí, kde leží Velká Británie, Kanada, USA, Austrálie a jejich hlavní města, další reálie se vyskytují i v jiných kapitolách. Děti se učí rozdíly mezi dopravními prostředky u nás a ve Velké Británii, poznávají anglickou měnu, a další kulturní rozdíly. Většinou každé téma obsahuje část „Do you know that?“, kde se česky děti něco dozvědí o anglicky mluvících zemích.

Pro vytvoření projektu je tato učebnice dobrou inspirací. Děti zde opravdové projekty nedělají jako např. v učebnici *Project*, ale učitel zde nalezne nápady pro projekt využitelné. Děti se učí nakupovat v anglickém obchodě, poznávají kulturní rozdíly mezi anglicky mluvícími zeměmi a Českou republikou, poznávají významné osobnosti anglicky mluvících zemí, atd.

Workbook obsahuje cvičení vhodná k procvičení jednotlivých témat, je určen k samostatné práci.

Další analyzovanou učebnicí je *Project. Hutchinson, T.; Woodbridge: Project, Oxford University Press, 1999*. Už sám název napovídá, že projektová metoda stojí ve středu zájmu autorů. Autoři se zde snaží žákovi přiblížit anglický jazyk nejen jako komunikační prostředek, ale prostřednictvím anglického jazyka se snaží rozšířit i mimojazykové znalosti žáků. Seznamují žáka s kulturou, reáliemi a zvyky anglicky mluvících zemí. Učebnice obsahuje Student's book, Workbook a Teacher's book. Žáci vytváří po každých dvou lekcích svůj vlastní projekt, který zpracují na čtvrtku, a pak zakládají do portfolia. Učebnice nabízí vzory a nápady, jak tento projekt vytvořit. Co se týče zpracování obsahuje učebnice 6 lekcí, které se věnují různým tématům. Za každou druhou lekcí jsou instrukce, jak žáci mají postupovat při výrobě svého vlastního projektového listu. Dle Mgr. N., vyučující angličtiny ve 4.třídě českobudějovické ZŠ, při této aktivitě obvykle vynikají i slabší žáci.

Tato učebnice je velice vhodná pro učitele, kteří chtějí s projektovou metodou pracovat. Ušetří jim mnoho práce díky návodům, které sada učebnic poskytuje.

ZÁVĚR

V diplomové práci jsem se zabývala otázkami projektového vyučování na 1. stupni základní školy. Teoretická část práce byla zaměřena na stručné seznámení s vývojem a základními pojmy projektové výuky. Popsala jsem realizaci, úskalí a výhody projektové práce a na základě získaných informací jsem hledala souvislosti a společné cíle projektové metody a Rámcového vzdělávacího programu v základním vzdělávání. Ještě před dvěma lety nebylo lehké sehnat dostatek bibliografie. Dnes je možné najít informace, vzory, nápady a instrukce, jak projekt realizovat přímo na internetu nebo zakoupit nové publikace, které se touto tematikou zabývají. Z toho vyplývá, že se projektovou metodou pedagogové stále zabývají a snaží se vyučující, co nejvíce podpořit a zpřístupnit informace o tomto typu výuky.

V kapitole analýza současných učebnic anglického jazyka na 1. stupni základní školy jsem došla k závěru, že nejvhodnější učebnicí pro tento typ výuky je právě učebnice *Project*, ale že i některé další analyzované učebnice jako například *Start with Click* mohou být učiteli dobrou inspirací a zdrojem pro vytvoření vlastního projektu.

V praktické části bylo mým cílem ověřit si teoretické poznatky ve skutečném školním prostředí. Ukázalo se, že projektová výuková metoda vzbuzuje u žáků zájem o probírané učivo, a dokáže žáky vhodně motivovat a aktivizovat. Došla jsem k závěru, že rozvíjí tvořivost, samostatnost, komunikaci a kooperaci mezi žáky. Žáky zaujala odlišnost od klasických hodin a práce s projektovým sešitem je velmi motivovala. Ocenili i jinou organizační formu výuky, všem se pracovalo dobře v kruhu s učitelem. Náročnost projektu byla přiměřená schopnostem a dovednostem žáků, slabším pomohli šikovnější. Všichni byli s touto metodou spokojeni a v dotazníku uvedli, že se jim projekt líbí více než klasická práce s učebnicí. Zjistila jsem, že při projektové metodě se žáci projevují jinak než ve standardních situacích, což je také velkým přínosem pro učitele.

Ověřila jsem si, že projektový sešit je vhodným motivačním a finálním produktem, ale záleží na každém učiteli, jaký prostředek si zvolí. Kvůli postupu učební látky, i pro časovou náročnost zadávání by mohlo být přínosné používat sešit tohoto rozsahu dlouhodoběji, např. pracovat na tomto projektu celoročně, v kratších časových úsecích. V praxi může být problémem kopírování šablon a textů, což je finančně náročné.

Potvrdilo se, že nedostatkem projektové metody je zejména náročnost přípravy na výuku. Projektové vyučování vyžaduje bezchybnou organizaci a důležité je i materiální vybavení školy a přístup ostatních pedagogů k této problematice. Nevýhodou při zpracování a realizaci mého vlastního projektu bylo, že jsem na celý projekt měla jen 5 vyučovacích

hodin, kdybych měla více času, pracovala bych s dětmi do projektových sešitů dlouhodoběji a výsledný produkt by byl kvalitnější, hodnotnější a pro děti zajímavější. Stále jsem měla při své práci pocit, že jsem v časové tísní. Původní plán jsem musela po úvodní hodině změnit, jelikož děti na projektovou práci nebyly zvyklé a každá aktivita trvala nečekaně dlouho. Dalším problémem bylo materiální vybavení školy. Všechny pomůcky a materiály jsem musela sama kupovat, shánět a doma připravovat. To pro mne bylo časově i finančně velmi náročné. Zde se ukazuje, jak je pro projektovou výuku vhodné, ne – li přímo nutné, spolupracovat s dalšími učiteli. Myslím si, že projektová metoda je vhodnou výukovou metodou pro třídní učitele. Ti si mohou vytvořit učební plán tak, aby se projekt prolínal i do ostatních předmětů. Nevím, jestli by opravdu fungovala dokonale spolupráce mezi učiteli jednotlivých předmětů.

Ráda bych vyjádřila, že praktická část této diplomové práce mi byla též dobrou zkušeností do budoucna. Přínosem pro mne byla pozitivní zpětná vazba od žáků, a proto věřím, že budu i ve své praxi přiměřeně využívat projektových úloh a budu se ve své třídě práci na projektech věnovat.

Projektové vyučování je jiný způsob práce, než na jaký jsou většinou žáci zvyklí. A to je moment, který může učitel využít ve svůj prospěch. Může použít tuto změnu pro motivaci a získání zájmu žáků. Děti jsou bytosti, které každý náznak změny ve stereotypu dokáže potěšit a získat a to jsem si realizací vlastního projektu ověřila.

Cílem mé práce nebylo přesvědčit, že projektová metoda je tou nejlepší výukovou metodou. Domnívám se, že je vhodné tuto metodu kombinovat s jinými metodami. Ukázalo se, že děti ocení a láká jakýkoliv nový přístup, který projektová metoda zaručuje. Má obrovskou motivační sílu. Na druhou stranu je opravdu náročná na přípravu, ale pokud ji člověk jednou zkusí a připraví si materiály, může je použít znovu. Každý začátek je těžký a i já musím říci, že můj první projekt nesplnil má očekávání na sto procent, ale nyní vím, v čem byl problém, zjistila jsem na co se mám v příštím projektu zaměřit a čemu vyvarovat, co změnit a jsem si jistá, že další projekt se vydaří lépe.

Osobně se mi na projektové metodě líbí, že učí děti spolupracovat v týmu, někdo může namítnout, že skupinová práce není ta nejlepší organizační forma, že stejně ve skupině pracují jen ti nejlepší organizátoři a říkají slabším žákům, co mají dělat. Ale i práce těchto slabších žáků, ač jsou řízeni někým jiným je hodnotná. Člověk by neměl být vychováván pracovat jen sám, ale měl by se především naučit spolupracovat. Učitel funguje při této výuce jako průvodce, pomocník a snaží se s dětmi spolupracovat, ne nařizovat a vést vyučování autoritativně.

Přiznám se, že jsem na začátku svého výzkumu byla vůči této metodě skeptická a odrazovala mne především náročnost na přípravu a to, že jsem o této metodě prakticky nic nevěděla. Po studiu vhodné literatury, návštěvě přednášek a hlavně po pozorování této metody v praxi ve Velké Británii a Německu jsem zjistila, že tato metoda opravdu funguje. Pokud se vyučující nenechá hned na začátku odradit, úspěch se určitě dostaví. Děti samozřejmě nedělají jen projekty, frontální výuka nemůže vymizet, ale v každém případě otvírají dětem dveře k novému poznání, a jak jinak se děti mohou naučit spolupracovat, vycházet se svými spolužáky než právě prostřednictvím např. projektové metody. Myslím si, že je tento typ výuky připraven pro budoucí život mnohem lépe než klasické vyučování.

RESUME

This thesis presents an example of using the project method for teaching English at primary school. I chose this topic because I think that the goals of this teaching method correspond with some goals of the new curriculum for elementary schools in the Czech Republic. The project method is a progressive and modern approach which will be used at schools more and more. My main aim in this work is to gain information about this method first through a survey of relevant literature, through observation and discussion with teachers using the method and finally through its practical use in real lessons of English at primary school.

The thesis consists of two main parts. The first theoretical section is followed by a section describing its practical application. The first chapter of the theoretical part focuses on the definition of the project method and how this method is interpreted by particular educators. Various definitions are compared and the most important features are summarized. The chapter also outlines the history of the project method with particular attention to where and when it was used for the first time, in which country it originated and how it is being used today.

Then I describe lessons based on the project method and various types of this teaching method and introduce its particular phases in detail. The next chapter maps the main features of a quality project: good organization, relevance, pleasant atmosphere and cooperation during the learning process.

The project method has advantages and disadvantages. I focus on these in the next chapter. I summarize from the different points of view of various educators the main positives which include cooperation, an appealing new style of learning for pupils, support of their creativity, etc.. As far as negatives are concerned, some critics say that the whole preparation of the project is too time consuming and needs especially good planning. Another significant problem for teachers is that sometimes the goals of final work do not correspond with the initial goals.

I compare the objectives in the new curriculum with the objectives of the project method in the chapter eight. I prove here that the project method fulfills the goals of the competencies in the curriculum. Also, it can be used as a suitable and appropriate teaching method for English lessons with young learners.

The aim of the practical part is to present my own project, to describe particular lessons and the methods and structure I used and get feedback from pupils. I also analyze current textbooks used for primary school teaching of English.

First I describe my own observation of the project method in practice and also interview teachers from Great Britain and the Czech Republic to find out how effectively and to what extent the project method is used. Then I present my own project and get feedback from students based on questionnaires filled out in classes. I analyze and discuss this important information. I found out from their feedback and during my observations that the project method has great motivational power, develops creativity, cooperation and the ability of pupils to use their knowledge and experience in their practical life. Pupils were attracted by this new style of teaching and the work with the project notebook motivated them. They also appreciated a different type of organization. All children were satisfied and according to the questionnaires they enjoyed these lessons more than working with their textbook.

The final chapter analyzes current textbooks used for primary school teaching of English. I examine them from the perspective of project method, how the project method is utilized in these textbooks – if used at all – and how this material could help or inspire a teacher to do project work. I came to the conclusion that the project method teaching system is particularly well explained in the *Project* textbook. It includes detailed instruction on how to create a project with nearly every new lecture. Another textbook, *Start with Click*, can be helpful as well for designing and implementing projects.

The strongest disadvantages of the project method are its demanding preparation and organization. Teachers need a lot of time for preparing everything. Sometimes finding additional financial resource can be a problem. The main difficulty in my own project was that children took an unexpectedly long time to draw, cut and glue.

I hope my work will support teachers who wish to change or enhance their teaching style and will enable them to respond thoughtfully to the challenges they face in teaching English effectively to young learners. I would also like to encourage them to experiment and to develop variety, choice of teaching and confidence in their own teaching.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BIBLIOGRAFIE:

- BRDIČKA B. *The Role of Internet in Education*. Kladno : Aisis o.s., 2003.
- CIPRO, M. *Galerie světových pedagogů*. Praha : M. Cipro, 2002.
- HARMER J. *How to teach English*. Harlow : Longman, 1998.
- KANTORKOVÁ, H. *Pedagogická tvořivost studentů učitelství*. Ostrava : Repronius, 2000. ISBN 80-7042-162-2.
- KASÍKOVÁ H. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Praha : Portál, 1997.
- KAŠOVÁ, J. A KOL. *Škola trochu jinak*. Kroměříž : Iuventa, 1995.
- KOVALIKOVÁ S. *Integrovaná tematická výuka*. Kroměříž : Spirála, 1995.
- MAŇÁK, J. *Stručný nástin metodiky tvořivé práce ve škole*. Brno : Paido, 2001.
- MAŇÁK, J. ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno : Paido, 2003.
- MOON, J. *Children Learning English*. Meccmillan Publishers Limited, 2005. ISBN 1-4050-8002-7.
- OTT, B. *Grundlagen des beruflichen Lernens. Ganzheitliches Lernen in der beruflichen Bildung*. Berlin : Cornelsen, 1997.
- PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha : Portál 1996.
- PRŮCHA, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2001.
- SINGULE, F. *Americká pragmatická pedagogika*. Praha : SPN, 1990.
- STRANGE, D. *Chatterbox*. Oxford University Press, 2001. ISBN 0-19-432431-1.
- VALENTA, J. *Pohledy (Projektová metoda ve škole a za školou)*. Praha : Ipos Artama, 1993. ISBN 80-7068-066-0.
- VRÁNA, S. *Učební metody*. Brno – Praha, 1938.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Projektová výuka, nejlepší je nauka [online] [cit.14. března 2007]. Dostupný na WWW: <http://www.proforum.cz/index_47b35e83532a22fe515187bdc5541c84.html>,

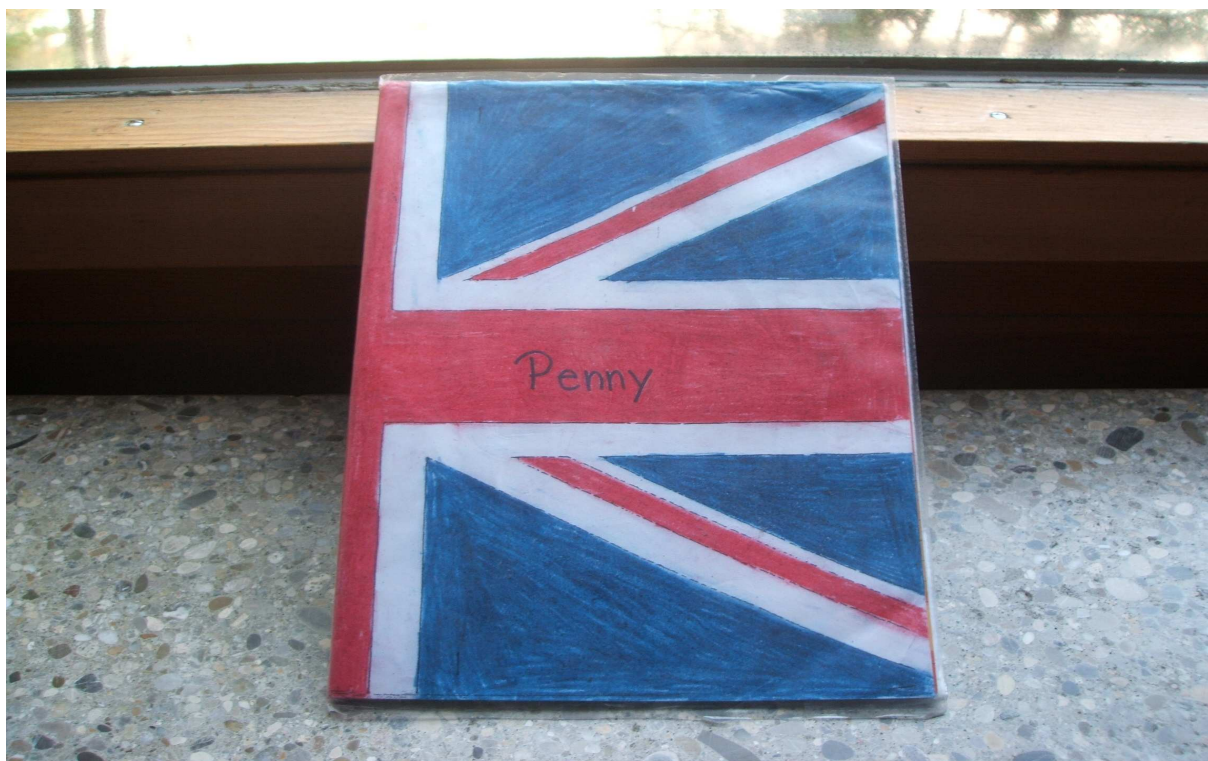
Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha : MŠMT, 2007 [cit. 15. října 2007]. Dostupný na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-verze-2007>>,

Projekty [on line] [citace 15. července 2006]. Dostupný na WWW: <<http://www.sluchatko.com/luka/projekty.htm>>.

PŘÍLOHY

Příloha č.1

Ukázka projektového sešitu

January 25th
25.1.06

1. map

Great Britain and Ireland

2. London Quiz

Who lives in Buckingham Palace? **The Queen**

From where can you look all over London? **LONDON EYE**

Where can you see lots of wild animals? **LONDON ZOO**

Where can you make a picnic? **HYDE PARK**

Where can you find the crown jewels? **TOWER of LONDON**

What is the name of the bell in the tower of Westminster? **BIG BEN**

3. Union Jack

Dear Lucy,

In my home!
In England hat es mir
gut gefallen. Ich würde nicht
das die Frage von England
aus verschiedenen Fahren
besteht! weiterhin viel Glück
in England!

To: _____
Lucy

Yours Penny

March 20th

The wheels on the bus

1) round = wheels

2) wiper = wipers

3) ding = bells

4) chat = mummies **Mummies**

5) Waah = babys **babies**

6) beep = horn **well-done! VG**

March 24th

Dialogue

Dialogue

Tourist: I'd like a ticket to London Zoo, please

Bus driver: 1 pound 20 please.

Tourist: Here you are.

Bus driver: Here's your ticket.

Tourist: Thank you.

Bus driver: You're welcome.

VG*

March 26th

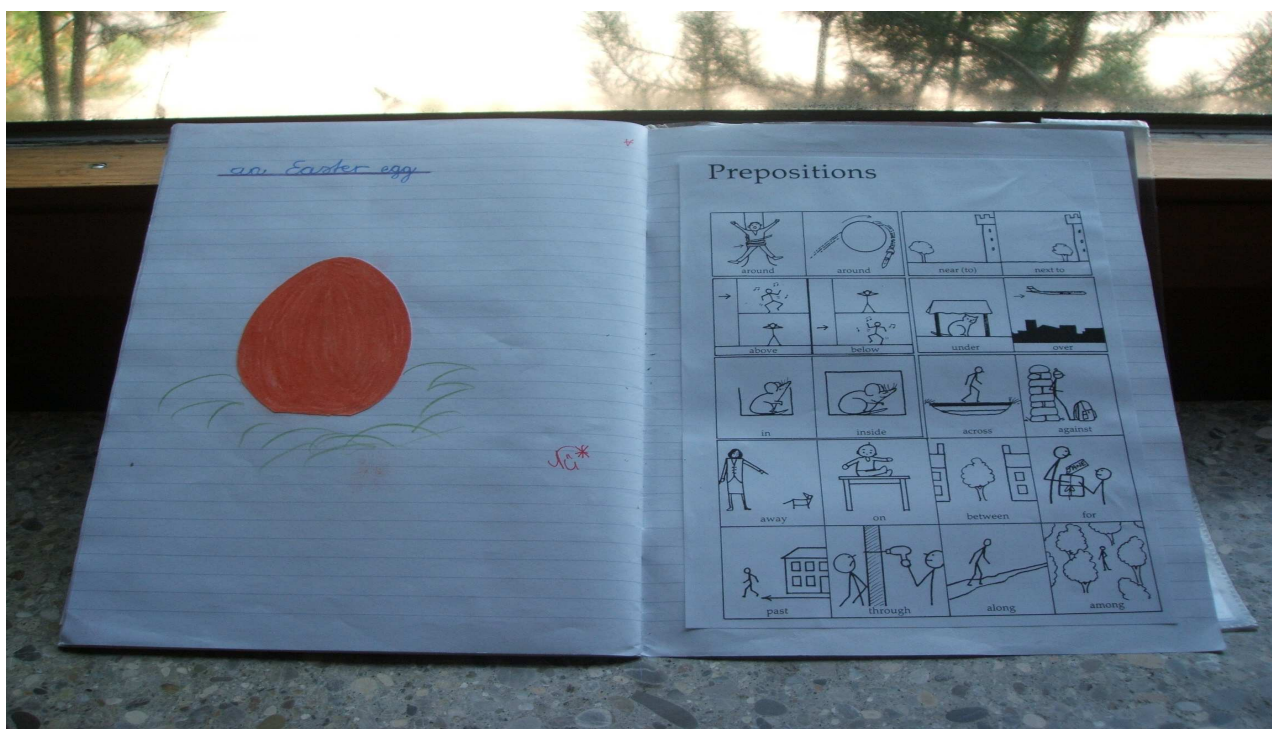
Westminster Abbey

Design the church window.

You need:

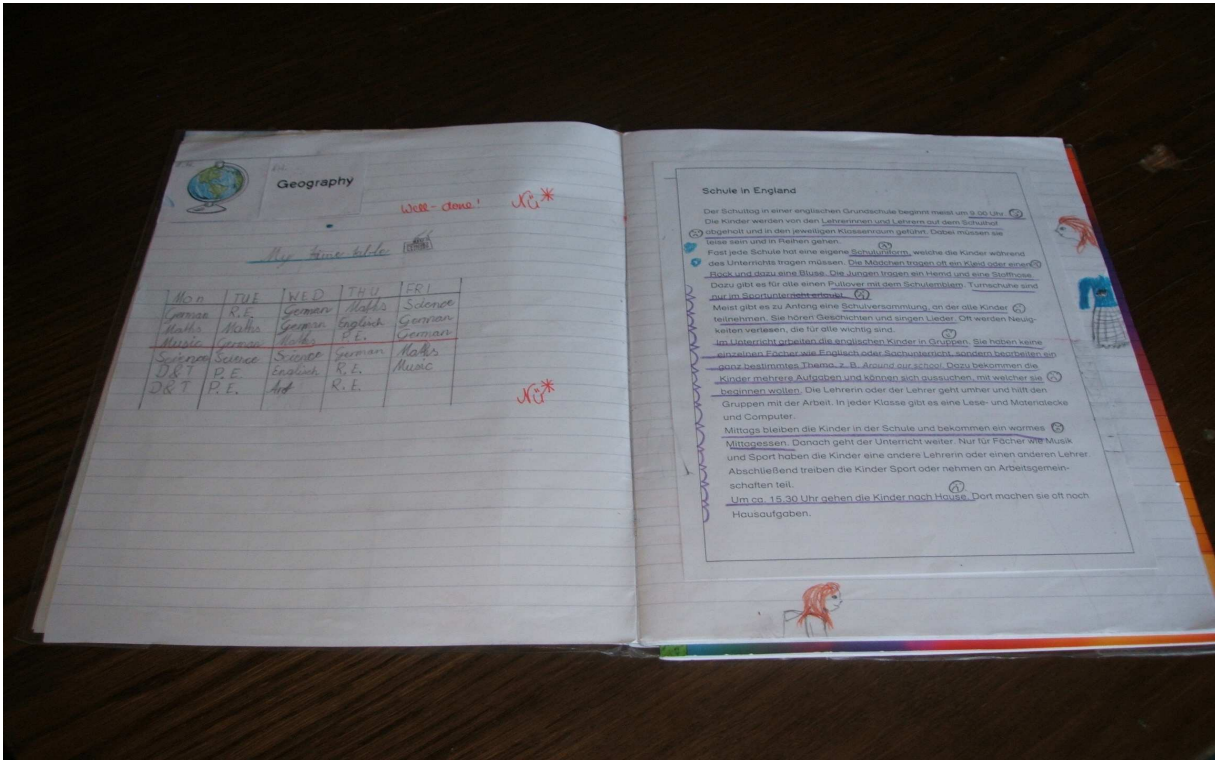
VG

Slovní zásoba

Příloha č.2

Ukázka hodnocení a průběžné kontroly projektových sešitů

práce v kruhu

Příloha č.4

Dotazník, 5.třída, Aj, ZŠ Máj, České Budějovice:

1. Co se ti na hodinách angličtiny líbilo?

.....
.....
.....

2. Co se ti na hodinách angličtiny nelíbilo?

.....
.....
.....

3. Jak se ti pracovalo se sešitem, do kterého jsme lepili a kreslili?

.....
.....
.....

4. Jak se ti pracovalo v kroužku u tabule?

.....
.....
.....

5. Zdálo se ti těžké doplňování do rozhovorů?

.....
.....
.....

6. Jak hodnotíš téma hodin? Která hodina tě zaujala nejvíce?

.....
.....
.....

7. Která hodina tě nezaujala?

.....
.....
.....

8. Líbily se ti tyto hodiny více než hodiny s klasickou učebnicí?

.....

